

Projekt

z dnia 15 stycznia 2013 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
BURMISTRZA STRONIA ŚLĄSKIEGO**

z dnia 28 stycznia 2013 r.

w sprawie przyjęcia "Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie" w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie

Opracowany przez zespół

**WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Białostocka 22 lok. 30
03-741 Warszawa**

www.wgs84.pl

Spis treści

1.	Wstęp.....	2
1.1.	Cel i zadania <i>Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie</i>	3
1.2.	Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Stronie Śląskie.....	4
1.3.	Azbest i jego właściwości.....	7
1.4.	Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka.....	9
2.	Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	10
3.	Inwentaryzacja płyt azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie.....	19
3.1.	Metodologia przeprowadzenia inwentaryzacji	19
3.2.	Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie.....	21
3.2.1.	Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachów	21
3.2.2.	Rury azbestowo-cementowe	22
3.2.3.	Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków na terenie Miasta i Gminy	22
3.2.4.	Zbiorcze zestawienie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie	22
3.2.5.	Struktura rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych	23
3.2.6.	Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności	26
3.2.7.	Stan płyt azbestowo-cementowych.....	26
3.2.4.	Obiekty użyteczności publicznej	27
3.3.	Mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest.....	27
4.	Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	37
4.1.	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	37
4.2.	Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Miasta i Gminy	37
4.3.	Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.....	38
4.4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest.....	39
4.5.	Unieszkodliwianie odpadów azbestowych.....	39
5.	Harmonogram realizacji <i>Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie</i>	40
6.	Szacunek nakładów finansowych na realizację <i>Programu</i>	42
6.1.	Całkowite koszty realizacji <i>Programu</i>	44
6.2.	Źródła finansowania realizacji <i>Programu</i>	45
6.2.1.	Alokacja środków finansowych z budżetu Miasta i Gminy.....	47
6.2.2.	Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu	47
6.2.2.1.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	47
6.2.2.2.	Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu	48
6.2.2.3.	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.....	49
6.2.2.4.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	51
7.	Monitoring procesu realizacji <i>Programu</i>	56
8.	Podsumowanie	58
9.	Bibliografia.....	60
10.	Zestawienie załączników	62

1. Wstęp

Opracowanie niniejszego dokumentu związane jest z realizacją zapisów zawartych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*, przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 roku (zmienionej uchwałą nr 39/2010 z 15 marca 2010 r.), utrzymującego cele *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*, jakimi jest:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Na poziomie lokalnym zadania wynikające z *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* powinny być realizowane m.in. przez samorząd gminny, do zadań którego w szczególności należy przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie składa się z ośmiu rozdziałów:

- 1 **Wstęp**, w którym omówione zostały cele i zadania *Programu*, dokonano krótkiej charakterystyki Miasta i Gminy Stronie Śląskie, wskazano właściwości azbestu i ich szkodliwego wpływu na zdrowie człowieka.
- 2 **Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest**, w którym opisany został stan prawny w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 3 **Inwentaryzacja płyt azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie**, gdzie opisano metodologię przeprowadzenia inwentaryzacji, oszacowano ilość wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na terenie Miasta i Gminy oraz przedstawiono wyniki inwentaryzacji w odniesieniu do działek ewidencyjnych.
- 4 **Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest**, w którym omówiono planowane działania informacyjne, procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, przedstawiono wykaz firm, uprawnionych do usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie oraz informacje o składowiskach, przyjmujących odpady azbestowe.

- 5 **Harmonogram realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* w latach 2010-2032.**
- 6 **Szacunek nakładów finansowych na realizację *Programu***, w którym oszacowano całkowite koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Miasta i Gminy, i wskazano potencjalne źródła finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 7 **Monitoring procesu realizacji *Programu***, w którym zaproponowano wskaźniki oceny wdrażania *Programu*.
- 8 **Podsumowanie.**

1.1. Cel i zadania *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie*

Celem opracowania *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Miasta i Gminy do końca 2032 roku.

Przygotowanie *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* poprzedzone zostało wykonaniem inwentaryzacji pokryć dachowych i okładzin elewacyjnych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych. Wyniki inwentaryzacji zostały zebrane w bazie danych. Zgromadzone dane umożliwiły przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z analizą stanu płyt azbestowo-cementowych (stopnia pilności usunięcia azbestu ocenionego wizualnie).

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oszacowano koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie oraz wskazano potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć, polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Zaproponowano także wskaźniki monitorowania realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie*.

Niniejszy program zakłada realizację następujących zadań:

1. inwestycyjnych, zmierzających do oczyszczenia terenów Miasta i Gminy Stronie Śląskie z wyrobów zawierających azbest,
2. pozainwestycyjnych, polegających na:

- a) organizacji kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- b) wdrożeniu monitoringu realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie*,
- c) podjęciu działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania,
- d) okresowej weryfikacji i aktualizacji *Programu*.

Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie (zwany także w dalszej części dokumentu *Programem*) został przygotowany z uwzględnieniem obowiązujących aktów prawnych i jest zgodny z kierunkami wyznaczonymi w *Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015*, w *Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Kłodzkiego* oraz w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Na szczeblu wojewódzkim w *Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015* zaplanowano przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji budynków i urządzeń zawierających azbest oraz coroczną aktualizację inwentaryzacji zgodnie z obowiązującymi przepisami; zapewnienie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest, w tym m.in. poprzez fundusze ochrony środowiska; zwiększenie świadomości społeczeństwa województwa na temat szkodliwości azbestu i konieczności jego eliminowania ze środowiska; sukcesywne i bezpieczne dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru Województwa Dolnośląskiego.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015 zakłada, że usuwanie azbestu trwać będzie do 2032r. i odbywać się będzie w trzech etapach – lata 2003-2012 (20%), lata 2013-2022 (45%) oraz lata 2023-2032 (35%).

1.2. Ogólna charakterystyka Miasta i Gminy Stronie Śląskie

Gmina Stronie Śląskie położona jest w południowej-wschodniej części powiatu kłodzkiego, w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim. Graniczy ona z gminami: Bystrzyca Kłodzka i Łądek Zdrój. Wschodnia oraz południowa granica Gminy jest jednocześnie granicą pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską.

Gminę tworzy 14 miejscowości: Bielice, Bolesławów, Goszów, Janowa Góra,

Kamienica, Kletno, Młynowiec, Nowa Morawa, Nowy Gierałtów, Sienna, Stara Morawa, Stary Gierałtów, Strachocin i Stronie Wieś oraz Miasto Stronie Śląskie.

Gmina Stronie Śląskie zajmuje obszar o powierzchni 146 km².

Przez obszar Gminy Stronie Śląskie przepływa rzeka Biała Łądecka oraz Morawka.

Według danych z 2005 roku¹ użytki rolne stanowią 19,2% jej powierzchni, z czego grunty orne zajmują 5,6%. Lesistość Gminy Stronie Śląskie wynosi 76,9%.

Według danych na koniec 2009r.² Miasto i Gminę zamieszkiwały 7.974 osoby, z czego mężczyźni stanowią 47,8%, zaś kobiety 52,2% populacji Gminy.

Na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie znajdują się liczne zabytki, wśród których należy wymienić: Zmartwychwstania Pańskiego, kościół pw. Matki Bożej Królowej Polski i Św. Maternusa, dawny pałac Królowny Marianny Orańskiej (obecnie siedziba Urzędu Miejskiego), kościół parafialny pod wezwaniem świętego Józefa Oblata w Bolesławowie, kościół pod wezwaniem Świętego Michała Archanioła w Starym Gierałtowie, a także kościół pomocniczy parafii Stronie Śląskie w Siennej.

W Gminie według danych GUS³, w 2002 roku funkcjonowało 449 gospodarstw rolnych, w tym 448 gospodarstw indywidualnych, z których 270 posiadało powyżej 1 ha użytków rolnych.

W 2009 roku⁴ w Gminie zarejestrowanych było 731 podmiotów gospodarczych, w tym w sektorze publicznym 25 jednostek i w sektorze prywatnym 706 jednostek. Grupę w sektorze prywatnym tworzy 538 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 12 spółek prawa handlowego, 3 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego oraz 4 spółdzielnie.

Na terenie Gminy Stronie Śląskie znajdują się 2 ujęcia wody: w Nowej Morawie i Starej Morawie. Ujęcia wody pitnej zarządzane są przez Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Stroniu Śląskim. Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy wynosi 16,2 km, sieci kanalizacyjnej 32,9 km (GUS, 31 grudnia 2009 r.)⁵. W Gminie Stronie Śląskie skanalizowane są miejscowości: Stronie Śląskie, Bolesławów, a także częściowo – Stronie Śląskie Wieś, Stara Morawa, Strachocin i Sienna⁶.

¹ Bank Danych Regionalnych

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ Bank Danych Regionalnych

⁶ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stronie Śląskie na lata 2004-2006

Sieć obsługuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana we wsi Strachocin. Ponadto na terenie huty szkła Violetta S.A. w Stroniu Śląskim zlokalizowana jest mechaniczna oczyszczalnia ścieków przemysłowych wraz z neutralizatorem. Obecny brak systemowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenie wielu miejscowości powoduje powstawanie większej ilości nieodprowadzonych siecią ścieków. Miejscowa społeczność gromadzi płynne nieczystości w zbiornikach zlokalizowanych na terenie własnych posesji, co z kolei wpływa na zwiększone zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Gospodarka odpadami w Gminie jest uregulowana. Zorganizowany system gromadzenia i wywozu odpadów obejmuje większość mieszkańców Miasta i Gminy Stronie Śląskie oraz wszystkie obiekty użyteczności publicznej. Obsługę w zakresie wywozu odpadów prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Stroniu Śląskim. Odpady komunalne i przemysłowe wywożone są na komunalne wysypisko śmieci w miejscowości Stronie Śląskie Wieś.

Od 2007 r. w Gmina Stronie Śląskie sfinansowała transport i utylizację około 150 ton eternitu pochodzącego zarówno od mieszkańców, jak i instytucji.

W Gminie Stronie Śląskie corocznie odbywają się m.in. Dni Stronia Śląskiego z Międzynarodowym Jarmarkiem Twórców Ludowych i Rzemiosła Artystycznego im. Marianny Orańskiej oraz Mariańska Majówka.

Rozwój Gminy prowadzony jest w oparciu o *Strategię Rozwoju Gminy Stronie Śląskie*, której strategicznymi celami są:

- zmniejszenie bezrobocia na terenie Gminy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału,
- stworzenie i utrwalenie pozycji Gminy Stronie Śląskie jako czołowego ośrodka turystycznego na Dolnym Śląsku,
- osiągnięcie pozycji bezpiecznej Gminy, świadczącej wysokiej jakości usługi swoim mieszkańcom, aktywnie uczestniczącym w życiu codziennym,
- zrównoważony rozwój Gminy wyposażonej w pełen zakres infrastruktury społecznej.

1.3. Azbest i jego właściwości

Azbesty są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, należącymi do dwóch grup: azbestów serpentynowych i azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy azbest chryzotylowy (azbest biały), natomiast w grupie azbestów amfibolowych znaczenie mają dwie odmiany: azbest amozytowy (azbest brązowy) i azbest krokidolitowy (azbest niebieski). Wszystkie odmiany azbestu krystalizowały się w postaci cienkich, wydłużonych monokryształów, których długość może niekiedy dochodzić do kilkudziesięciu centymetrów.

Z punktu widzenia chemicznego, azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu. Wzory chemiczne poszczególnych odmian azbestu zostały przedstawione poniżej:

chryzotyl	$Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
krokidolit	$Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
amozyt	$(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
antiofillit	$(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
tremolit	$Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
aktynolit	$Ca_2(Mg)[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Azbest chryzotylowy krystalizuje się w postaci rurek, a azbesty amfibolowe przyjmują formę grubszych, pręcikowatych kryształów. Włókna azbestu są wiązkami zbudowanymi z dużej liczby (nawet do kilku tysięcy, a niekiedy nawet kilkudziesięciu tysięcy) włókien elementarnych. W tych wiązkach pojedyncze kryształy azbestu są spojone za pomocą węgla wapniowego.

Największe zastosowanie przemysłowe miał azbest serpentynowy (chryzotylowy), tworzący cienkie żyły w serpentynitach, o giętkich włóknach (do 0,1 μm grubości), odpornych na działanie czynników chemicznych, wysokich temperatur oraz na ścieranie, a także źle przewodzących ciepło i elektryczność. Używany był do wyrobu tkanin ogniotrwałych, okładzin ciernych, szczęk hamulcowych, farb ogniotrwałych, materiałów izolacyjnych oraz niepalnych materiałów budowlanych.

Azbest amfibolowy charakteryzuje się dużą kwasoodpornością. Jest znacznie mniej rozpowszechniony w przyrodzie. Wykorzystywany był w przemyśle chemicznym.

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest stosunkowo powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była eksploatacja azbestu na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, biorąc pod uwagę

kryterium zawartości azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu:

1. klasa I (wyroby miękkie), których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1.000 kg/m^3 , zawierające powyżej 20% (do 100% azbestu). Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowane w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu, używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, materiały i wykładziny cierne.
2. klasa II (wyroby twarde), których gęstość objętościowa jest większa niż 1.000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia, np. pęknięcia, ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów oraz rozbijanie w wyniku zrzucania w trakcie prac remontowych⁷.

W Polsce wyroby z klasy II były wykorzystane do produkcji płyt azbestowo-cementowych jako materiał budowlany, otrzymywany w wyniku prasowania mieszaniny cementu z włóknami azbestowymi, głównie w postaci płyt płaskich, falistych oraz rur azbestowo-cementowych. Płyty płaskie i faliste wykorzystywane były do krycia dachów, rzadziej do elewacji budynków gospodarczych i mieszkalnych czy przemysłowych. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, tj. rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przewody kominowe czy zsypy w budynkach wielokondygnacyjnych.

W Polsce na pokrycia dachowe stosowano głównie płyty faliste, w mniejszym stopniu płyty płaskie. Płyty faliste produkowane były głównie w zakładzie ZWAC „Izolacja” w Małkini, a płyty płaskie w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w Wierzbicy, Szczucinie, Trzemesznie i Ogrodzieńcu.

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*. W Unii Europejskiej stosowanie azbestu zostało zakazane z dniem 1 stycznia 2005 r.

W rządowym *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* okres trwałości płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie określono na co najmniej 30 lat.

⁷ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001

1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Szczególną cechą azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien, zatrzymanych w dolnej części układu oddechowego. Wynika to głównie z fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Duże znaczenie ma średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, a włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, dostające się z powietrzem do pęcherzyków płucnych, o średnicy mniejszej od 3 mikrometrów. Według danych zawartych w publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia, najważniejszą cechą determinującą zdolność włókien do wywołania nowotworów są ich fizyczne wymiary, czyli średnica poniżej 3 mikrometrów oraz długość powyżej 5 mikrometrów. Nie istnieją dowody, że jeden z typów azbestu niesie ze sobą większe ryzyko zachorowań niż inny, więc wszystkie typy azbestu traktowane są jako powodujące takie samo ryzyko raka płuca. Pomimo istnienia normatywów stężenia włókien azbestu w powietrzu, nie można określić dawki progowej pyłu dla rakotwórczego działania azbestu⁸.

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główną patologią zawodową pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Rak płuca jest najbardziej powszechnym nowotworem złośliwym powodowanym przez azbest. Zagrożenie wystąpieniem raka płuca w badanych populacjach zawodowo narażonych na pył azbestu wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od typu włókna,

⁸ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonilli Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004

technologii przetwórstwa, zawartości włókien respirabilnych w pyłe, średnicy, długości, kształtu włókna, stężenia pyłu, liczby lat pracy w warunkach natężenia i ogólnej dawki pyłu⁹. Oba nowotwory, zarówno rak płuca, jak i międzybłoniak opłucnej, rozwijają się gwałtownie i charakteryzują się krótką przeżywalnością.

Nadal istnieje ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymogi dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Na mocy *ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* w celu wyeliminowania produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest zakazano wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyrobów zawierających azbest i azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Definicja azbestu

Zgodnie z *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, azbestem nazywane są następujące włókniste krzemiany:

1. azbest chryzotylowy, nr CAS 12001-29-5,
2. azbest krokidolitowy, nr CAS 12001-28-4,
3. azbest amozytowy (gruenerytowy), nr CAS 12172-73-5,
4. azbest antofilitowy, nr CAS 77536-67-5,
5. azbest tremolitowy, nr CAS 77536-68-6,
6. azbest aktynolitowy, nr CAS 77536-66-4.

⁹ *Ibid.*

Azbest jako substancja szczególnie niebezpieczna

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska zabroniono wprowadzania do obrotu lub ponownego wykorzystywania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska jest m.in. azbest.

Substancje te powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności, a instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Do instalacji lub urządzeń, co do których istnieje podejrzenie, iż były w nich wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, stosuje się wymagania dotyczące postępowania z instalacjami i urządzeniami, w których były lub są wykorzystywane te substancje.

Oznakowanie wyrobów zawierających azbest

Na mocy rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, powinien je poddawać przeglądom w celu oznakowania azbestu w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. W przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest lub wyroby zawierające azbest, oznakowanie umieszcza się w widocznym miejscu w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajduje, dodając ostrzeżenie „Pomieszczenie zawiera azbest”. Wzór oznakowania został zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Inwentaryzacja wyrobów azbestowych

Obowiązek inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wynika z art. 162 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wykorzystujący substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym wyroby zawierające azbest, powinien okresowo przedkładać marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania. Osoby fizyczne, niebędące przedsiębiorcami, powinny przedkładać informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania

azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, dokonuje inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest, poprzez sporządzenie spisu z natury. Wynik inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i miejsce ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone, powinien zostać ujęty w informacji przygotowanej według wzorów zamieszczonych w załączniku do rozporządzenia, stanowiących załączniki nr 2 i 3 do niniejszego dokumentu. Informacja powinna zostać sporządzona w 2 egzemplarzach. Jeden egzemplarz powinien zostać przedłożony marszałkowi województwa, a drugi egzemplarz powinien być przechowywany przez okres jednego roku do czasu sporządzenia następnego informacji.

Inwentaryzacja podlega corocznej aktualizacji w terminie **do 31 stycznia każdego roku.**

Na mocy art. 162 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenia dla środowiska, w tym wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z przepisami wykonawczymi, zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, zgodnie z formularzem, zamieszczonym w załączniku nr 5 do niniejszego dokumentu. Informacja powinna być przedkładana w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych oraz w formie pisemnej.

Sukcesywne eliminowanie azbestu

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, azbest podlega sukcesywnej eliminacji, a sposób postępowania z eliminowanymi odpadami został określony w ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. Przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.**

Obowiązki właściciela nieruchomości

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów.

Z przeprowadzonej kontroli okresowej powinna zostać sporządzona w dwóch egzemplarzach *Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*, zawartego w załączniku nr 4 do niniejszego dokumentu. Jeden egzemplarz oceny łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej powinien być przechowywany przez wypełniającego formularz, natomiast drugi egzemplarz oceny powinien zostać przekazany właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej.

Obowiązki wykonawcy prac, polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, zobowiązany jest do uzyskania odpowiednio zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania, opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:

- a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed

- narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- d) ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza.

Zgodnie z art. 17 pkt. 1, ust. 1a (znowelizowanej ustawy o odpadach) wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegająca na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw, a także przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami. Natomiast zgodnie z ust. 3a ww. ustawy wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Wykonawca prac, przed przystąpieniem do prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac, obowiązany jest do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy. Zgłoszenie to powinno zawierać w szczególności:

1. rodzaj lub nazwę wyrobów zawierających azbest według grup wyrobów określonych w odrębnych przepisach,
2. termin rozpoczęcia i planowanego zakończenia prac,
3. adres obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej,
4. kopię aktualnej oceny stanu wyrobów zawierających azbest,
5. określenie liczby pracowników, którzy przebywać będą w kontakcie z azbestem,
6. obowiązek wykonawcy prac do przedłożenia nowego zgłoszenia w przypadku zmiany warunków prowadzenia robót.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska,
3. umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być

- następująca: „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska,
 5. zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 6. codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,
 7. izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit,
 8. stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń,
 9. zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest powinny być prowadzone w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia. Po wykonaniu prac, wykonawca prac ma obowiązek złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urzędnika budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych. Oświadczenie to powinno być przechowywane przez okres co najmniej 5 lat.

Ochrona pracowników przed szkodliwym działaniem azbestu

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów pracodawca zatrudniający pracowników przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających azbest jest obowiązany zapewnić ochronę pracowników przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest.

W Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w

środowisku pracy określono najwyższe dopuszczalne stężenie pyłów, zawierających azbest:

Tabela nr 1

Dopuszczalne stężenia pyłów, zawierających azbest

Lp.	Nazwa czynnika szkodliwego dla zdrowia	Najwyższe dopuszczalne stężenie	
		mg/m ³	włókien [cm ³]
1	pyły zawierające azbest chryzotylowy oraz pyły zawierające azbest chryzotylowy i inne minerały włókniste oraz pyły zawierające inne minerały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu, np. antygoryt włóknisty		
	- pył całkowity ¹	1	-
	- włókna respirabilne ³	-	0,2
2	pyły zawierające krokydolit		
	- pył całkowity ¹	0,5	-
	- włókna respirabilne ³	-	0,2

¹ Pył całkowity - zbiór wszystkich cząstek otoczonych powietrzem w określonej objętości powietrza.

³ Włókna respirabilne - włókna o długości powyżej 5 μm o maksymalnej średnicy poniżej 3 μm i o stosunku długości do średnicy > 3.

Odpady zawierające azbest

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, azbest został zaliczony do kategorii odpadów niebezpiecznych (C25). Odpady azbestowe zostały umieszczone w następujących grupach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów :

- 06 07 01* Odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* Odpady z przetwarzania azbestu
- 10 11 81* Odpady zawierające azbest
- 10 13 09* Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
- 15 01 11* Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
- 16 01 11* Okładziny hamulcowe zawierające azbest
- 16 02 12* Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
- 17 06 01* Materiały izolacyjne zawierające azbest
- 17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy

o przewozie towarów niebezpiecznych. Zgodnie z *ustawą z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych*, do materiałów niebezpiecznych stosowane są przepisy umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.

Jednolity tekst umowy ADR został ogłoszony w *oświadczeniu rządowym z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.* W klasie 9, obejmującej materiały i przedmioty, które podczas przewozu stwarzają zagrożenie inne niż materiały objęte tytułami pozostałych klas, wymieniono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu. W grupie 2.2.9.1.4 umieszczono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu, obejmują azbest i zawierające go mieszaniny.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszego dokumentu, a transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Przed załadowaniem przygotowanych odpadów zawierających azbest środek transportu powinien być oczyszczony z elementów umożliwiających uszkodzenie opakowań w trakcie transportu. Ładunek odpadów zawierających azbest powinien być tak umocowany, aby w trakcie transportu nie był narażony na wstrząsy, przewracanie lub wypadnięcie z pojazdu.

Ewidencja odpadów niebezpiecznych

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów*, ewidencja powinna obejmować następujące dokumenty:

1. karty ewidencji odpadu, prowadzonej dla każdego rodzaju odpadu odrębnie (załącznik nr 6),
2. karty przekazania odpadu (załącznik nr 7).

Składowanie odpadów zawierających azbest

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2*

kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, usuwane odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Jednostkowe stawki opłat za umieszczenie odpadów na składowisku, obowiązujące w 2010 roku, określono w *Obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2010.*

Tabela nr 2

Jednostkowe stawki opłat za umieszczenie na składowisku odpadów zawierających azbest

Kod odpadu	Podgrupy i rodzaje odpadów	stawka zł/Mg
06 07 01*	Odpady azbestowe z elektrolizy	47,84
06 13 04*	Odpady z przetwarzania azbestu	47,84
10 11 81*	Odpady zawierające azbest	47,84
10 13 09*	Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych	47,84
15 01 11*	Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	47,84
16 01 11*	Okładziny hamulcowe zawierające azbest	47,84
16 02 12*	Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest	47,84
17 06 01*	Materiały izolacyjne zawierające azbest	0,00 (104,20)
17 06 05*	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	0,00 (104,20)

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów*, składowiska odpadów lub wydzielone kwatery przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów oznaczonych kodami 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest i 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest w postaci nieprzekształconej, powinny być budowane w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się. Każdorazowo po złożeniu odpadów, powierzchnia składowisk jest zabezpieczana przed emisją pyłów przez przykrycie izolacją syntetyczną lub warstwą gruntu. Składowanie odpadów, powinno być zakończone na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie wypełnione gruntem do poziomu terenu.

3. Inwentaryzacja płyt azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

W ramach opracowania *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* przeprowadzona została inwentaryzacja obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi. Inwentaryzacją nie zostały objęte wyroby zawierające azbest z klasy I (wyroby miękkie).

3.1. Metodologia przeprowadzenia inwentaryzacji

Inwentaryzacja została przeprowadzona w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem podkładów mapowych w następujących etapach:

Etap 1: przygotowanie wydruków podkładów mapowych

Na podstawie podkładów mapowych i dodanej siatki ulic przygotowane zostały wydruki, które posłużyły jako materiał pomocniczy do przeprowadzenia inwentaryzacji.

Etap 2: wizyty terenowe

Inwentaryzacja przeprowadzona została w trakcie wizyt terenowych na podstawie oceny wizualnej z wykorzystaniem wydruków podkładów mapowych. Zadaniem inspektorów terenowych było zaznaczenie na wydruku obiektów, które są pokryte płytami azbestowo-cementowymi.

Adresy budynków (tam gdzie to było możliwe) pokrytych płytami azbestowo-cementowymi pozyskane zostały w terenie przez inspektorów terenowych.

W trakcie prac terenowych inspektorzy zgromadzili następujące dane dla każdego z obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi.

1. typ płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycie dachowe obiektów,
2. stopień nachylenia dachu spośród 2 następujących: płaski i skośny,
3. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności oceniony wizualnie).

Stan płyt azbestowo-cementowych został określony wizualnie w trakcie prac terenowych w oparciu o wymagania zawarte w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* zawartej w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (załącznik

nr 4), w grupach obejmujących:

1. sposób zastosowania azbestu - pokrycia dachowe i elewacyjne zaklasyfikowano jako pozostałe wyroby zawierające azbest (10 punktów),
2. rodzaj azbestu – przyjęto, iż w materiałach stosowanych w budownictwie występuje azbest chryzotylowy (5 punktów),
3. strukturę powierzchni wyrobu z azbestem – przyjęto, iż widoczne pęknięcia – 30 punktów) płyty niepopękane i niepomalowane – 10 punktów, płyty pomalowane i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna – 0 punktów,
4. stan zewnętrzny wyrobu z azbestem dla dużych uszkodzeń przyjęto – 30 punktów, małych uszkodzeń – 10 punktów, a dla braku uszkodzeń – 0 punktów,
5. możliwość uszkodzenia wyrobu z azbestem przyjęto, iż jeżeli płyty są przedmiotem prac – 15 punktów, jeżeli wyrób jest narażony na uszkodzenia – 10 punktów, a przy braku wpływów zewnętrznych – 0 punktów,
6. sposób wykorzystania pomieszczenia – przyjęto, iż obiekty użyteczności publicznej, tj. szkoła, przedszkole, urząd, szpital są regularnie wykorzystywane (30-35 punktów),
7. usytuowanie wyrobu nie było brane pod uwagę, ze względu na objęcie inwentaryzacją zewnętrznych części obiektów.

Powyższa ocena ma charakter uznaniowy i subiektywny. Nie zdejmuje ona z właścicieli nieruchomości obowiązku dokonania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Obowiązki właściciela nieruchomości zawierającej azbest zostały opisane w punkcie 2 *Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.*

Etap 3: prace kameralne

N podstawie danych przekazanych przez inspektorów terenowych i podkładu mapowego zaznaczone zostały budynki pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Dodatkowo dołączona została informacja o typie płyt azbestowo-cementowych, stopniu nachylenia dachu i stanie płyt azbestowo-cementowych.

Powierzchnia dachu pokrytego płytami azbestowo-cementowymi została obliczona w oprogramowaniu geoinformatycznym na podstawie obrysu podstawy budynku z uwzględnieniem informacji o stopniu nachylenia dachu. Szacunkowy błąd statystyczny przeliczenia powierzchni dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi z wykorzystaniem opisanych metod i narzędzi może wynosić $\pm 5\%$.

Etap 4: opracowanie bazy danych

W wyniku przeprowadzonych prac terenowych i kameralnych oraz z uwzględnieniem materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta i Gminy powstała baza danych zawierająca następujące dane:

1. graficzne:
 - a) obiekty pokryte azbestem,
 - b) siatka ulic,
2. opisowe:
 - a) numery działek ewidencyjnych,
 - b) nazwy ulic,
 - c) adresy budynków,
 - d) typ płyt azbestowo-cementowych w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - e) stopień nachylenia dachu w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - f) stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności usunięcia azbestu) w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - g) typ własności w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - h) budynki użyteczności publicznej.

Baza danych w formie elektronicznej jest integralną częścią *Programu*.

3.2. Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

3.2.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachów

Na podstawie danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji, oszacowano, iż powierzchnia dachów obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi wynosi 69.360 m², z czego 59% stanowią płyty faliste, 41% płyty płaskie.

Tabela nr 3

Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachów

Lp.	Typ	Ilość [m ²]
1	płyty azbestowo-cementowe faliste	41 094
2	płyty azbestowo-cementowe płaskie (karo)	28 266
	Razem	69 360

3.2.2. Rury azbestowo-cementowe

Z inwentaryzacji przeprowadzonej Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Stroniu Śląskim wynika, iż w wodociągach gminnych nie są wykorzystywane rury azbestowo-cementowe.

3.2.3. Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków na terenie Miasta i Gminy

Na podstawie danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji stwierdzono, że na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie w elewacjach budynków występuje 364 m² płyt azbestowo-cementowych płaskich.

3.2.4. Zbiorcze zestawienie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

Łączna powierzchnia azbestowo-cementowych pokryć dachowych i elewacji, w których wykorzystywany jest azbest, wynosi 69.724 m².

Wykorzystując dane zawarte w tabeli nr 3 wykonano przeliczenie powierzchni pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych z [m²] na [Mg] przy założeniu, że średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi 0,013 Mg. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 4.

Tabela nr 4

Zestawienie zbiorcze ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi falistymi	534
2	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi płaskimi	367
3	płyty azbestowo-cementowe płaskie w elewacjach budynków	5
	Razem	906

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, iż na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie znajduje się 906 Mg płyt azbestowo-cementowych, co w przeliczeniu na 1 km² powierzchni Miasta i Gminy daje 6 Mg/km².

Szczegółowe zestawienie otrzymanych wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z wykorzystaniem opisanej metodologii zostały przedstawione w tabeli nr 18, będącej załącznikiem nr 9 do niniejszego dokumentu.

3.2.5. Struktura rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych

Strukturę rozmieszczenia pokryć dachowych i elewacji budynków wykonanych z płyt azbestowo-cementowych w podziale na poszczególne miejscowości przedstawiono w tabeli nr 5.

Tabela nr 5

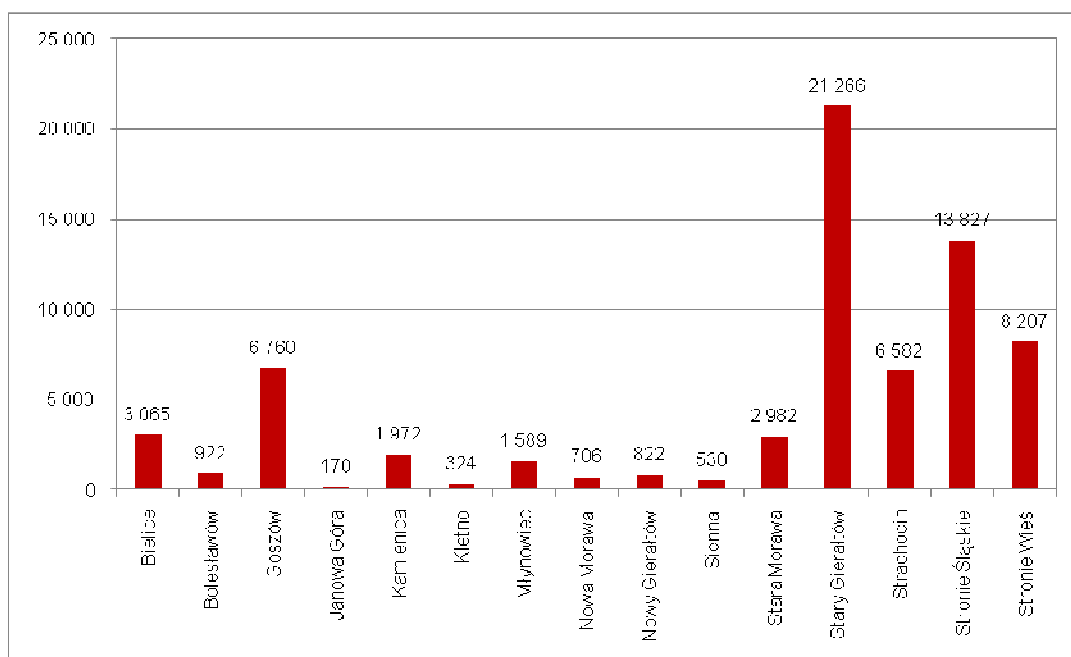
Wyniki inwentaryzacji w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Udział [%]
1	Bielice	3 065	40	4,4
2	Bolesławów	922	12	1,3
3	Goszów	6 760	88	9,7
4	Janowa Góra	170	2	0,2
5	Kamienica	1 972	26	2,8
6	Kletno	324	4	0,5
7	Młynowiec	1 589	21	2,3
8	Nowa Morawa	706	9	1,0
9	Nowy Gierałtów	822	11	1,2
10	Sienna	530	7	0,8
11	Stara Morawa	2 982	39	4,3
12	Stary Gierałtów	21 266	276	30,5
13	Strachocin	6 582	86	9,4
14	Stronie Śląskie	13 827	180	19,8
15	Stronie Wieś	8 207	107	11,8
	Razem	69 724	906	100,0

Najwięcej wyrobów azbestowo-cementowych znajduje się w Starym Gierałtowie (ponad 21.000 m²). Stanowią one ponad 30% łącznej ilości zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych. Na terenie Miasta Stronie Śląskie zinwentaryzowanych zostało ponad 13.000 m² płyt azbestowo-cementowych. Stanowią one prawie 20% łącznej ilości wyrobów azbestowych na terenie Gminy. Ilość azbestu w poszczególnych miejscowościach Gminy przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1

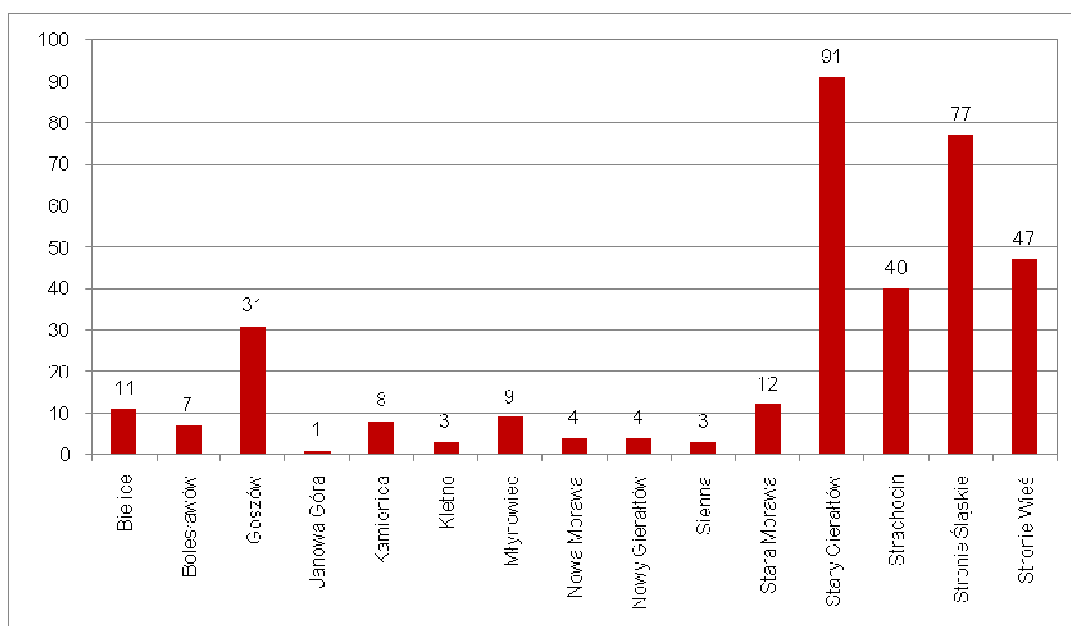
Azbest [m²] w poszczególnych miejscowościach Gminy Stronie Śląskie

Wyroby azbestowe zostały zinwentaryzowane w 348 budynkach znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie. Ilość azbestu w poszczególnych miejscowościach Gminy przedstawiono na wykresie 2.

Wykres nr 2

Liczba zinwentaryzowanych budynków na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

Największą liczbą budynków z pokryciami dachowymi wykonanymi z płyt azbestowo-cementowych charakteryzują się miejscowości: Stary Gieraltów (91), Stronie Śląskie (77), Stronie Wieś (47), Goszów (31) i Strachocin (40). Płyty azbestowo-cementowe wykorzystywane lub składowane na terenie tych miejscowości stanowią ponad 81,2% łącznej ilości azbestu w Gminie Stronie Śląskie.

Tabela nr 6 przedstawia strukturę rozmieszczenia pokryć dachowych budynków wykonanych z płyt azbestowo-cementowych w podziale na poszczególne ulice miasta Stronie Śląskie.

Tabela nr 6

Wyniki inwentaryzacji w podziale na ulice miasta Stronie Śląskie

Miejscowość	Ulica	Ilość azbestu [m ²]	Ilość azbestu [Mg]
Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	1 263	16
	Dolna	1 118	15
	Górna	676	9
	Kościelna	906	12
	Krótką	119	2
	Morawka	377	5
	Nadbrzeżna	708	9
	Okrężna	813	11
	Polna	3 661	48
	Tadeusza Kościuszki	1 159	15
	Turystyczna	2 987	39
	Zielona	40	1
Razem		13 827	180

W miejscowości Stronie Śląskie największa ilość pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, znajduje się przy ulicach: Polnej, Turystycznej, Mickiewicza, Kościuszki i Dolnej. Stanowią one ponad 73,7% całkowitej ilości azbestu zinwentaryzowanego w Stroniu Śląskim (10.188 m²) i 14,6% łącznej ilości azbestu zinwentaryzowanego w Gminie Stronie Śląskie.

3.2.6. Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Na podstawie informacji z Urzędu Miasta i Gminy o rodzaju własności poszczególnych obiektów, przygotowano analizę wyników inwentaryzacji w podziale na typ własności.

Tabela nr 7

Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Lp.	Typ własności	Ilość [m ²]
1	Własność Miasta Stronie Śląskie	2 096
2	Własność Skarbu Państwa	2 067
3	Własność prywatna	65 561
	Razem	69 724

Zdecydowana większość (94%) budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi jest własnością prywatną. 3% ilości zinwentaryzowanego azbestu, stanowi pokrycia dachowe budynków będących własnością Skarbu Państwa oraz kolejne 3% - Miasta Stronie Śląskie.

3.2.7. Stan płyt azbestowo-cementowych

W trakcie wizyt terenowych zgromadzone zostały informacje o stanie płyt azbestowo-cementowych, ocenionym wizualnie zgodnie z wymaganiami dla stopnia pilności w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*. Otrzymane wyniki zestawiono w tabeli nr 8.

Tabela nr 8

Wyniki inwentaryzacji w podziale na stan płyt azbestowo-cementowych

Lp.	Stopień pilności	Opis	Ilość [m ²]
1	I	wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie	9 753
2	II	ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku	59 971
3	III	ponowna ocena w terminie do 5 lat	0

Wizualna ocena jakości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie zgodnie ze stopniem pilności wykazała, że:

- a) 14% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga wymiany lub naprawy bezzwłocznie, tj.

- zostało zaliczonych do I stopnia pilności,
- b) 86% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w czasie do 1 roku, czyli zostało zaliczonych do II stopnia pilności,
- c) 0% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w terminie do 5 lat, tj. zostało zaliczonych do III stopnia pilności.

3.2.4. Obiekty użyteczności publicznej

Wizyty terenowe wykazały, że 7 obiektów użyteczności publicznej spośród znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie jest pokrytych płytami azbestowo-cementowymi. W 6 przypadkach są to płyty azbestowo-cementowe faliste, o drugim stopniu pilności, a w 1 przypadku – są to płyty azbestowe płaskie o pierwszym stopniu pilności usunięcia.

Obiekty użyteczności publicznej z azbestowym pokryciem zlokalizowane są w 4 miejscowościach Gminy (Kamienica, Nowa Morawa, Strachocin, Stronie Śląskie).

Tabela nr 9

Wyniki inwentaryzacji obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Stronie Śląskie

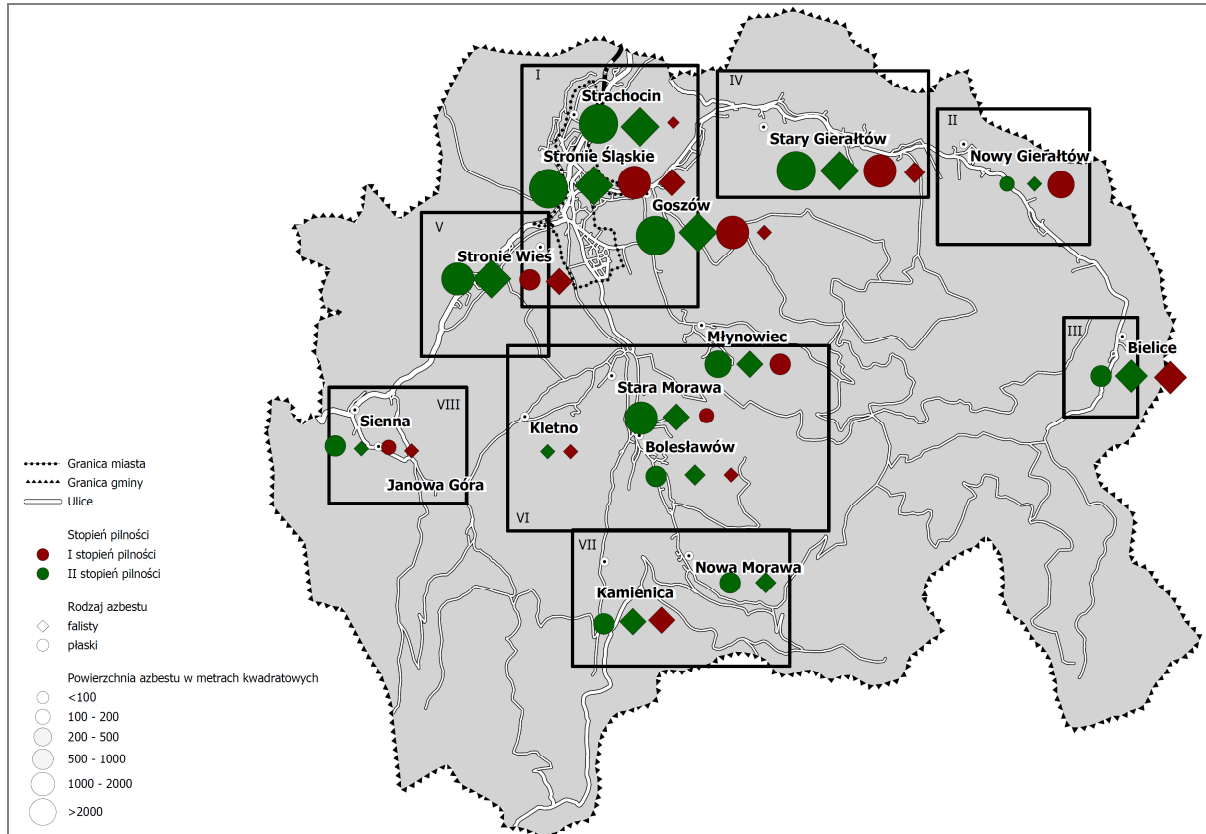
Lp.	Miejscowość	Nr	Nr działki ewid.	Ilość azbestu [m ²]	Uwagi
1	Kamienica	13	-	280	Leśnictwo Kamienica
2	Nowa Morawa		201/3	224	Leśnictwo Nowa Morawa
3	Strachocin	48	-	64	Nadleśnictwo Lądek Zdrój
4	Strachocin	48	-	61	Nadleśnictwo Lądek Zdrój
5	Strachocin	48	-	68	Nadleśnictwo Lądek Zdrój
6	Stronie Śląskie	2	-	40	Leśnictwo Stronie Śląskie
Razem				737	

3.3. Mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest

Na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem wydruków z podkładów mapowych została opracowana baza danych. Umożliwiła ona przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z oceną wizualną stanu płyt azbestowo-cementowych.

Mapa nr 1

Poglądowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

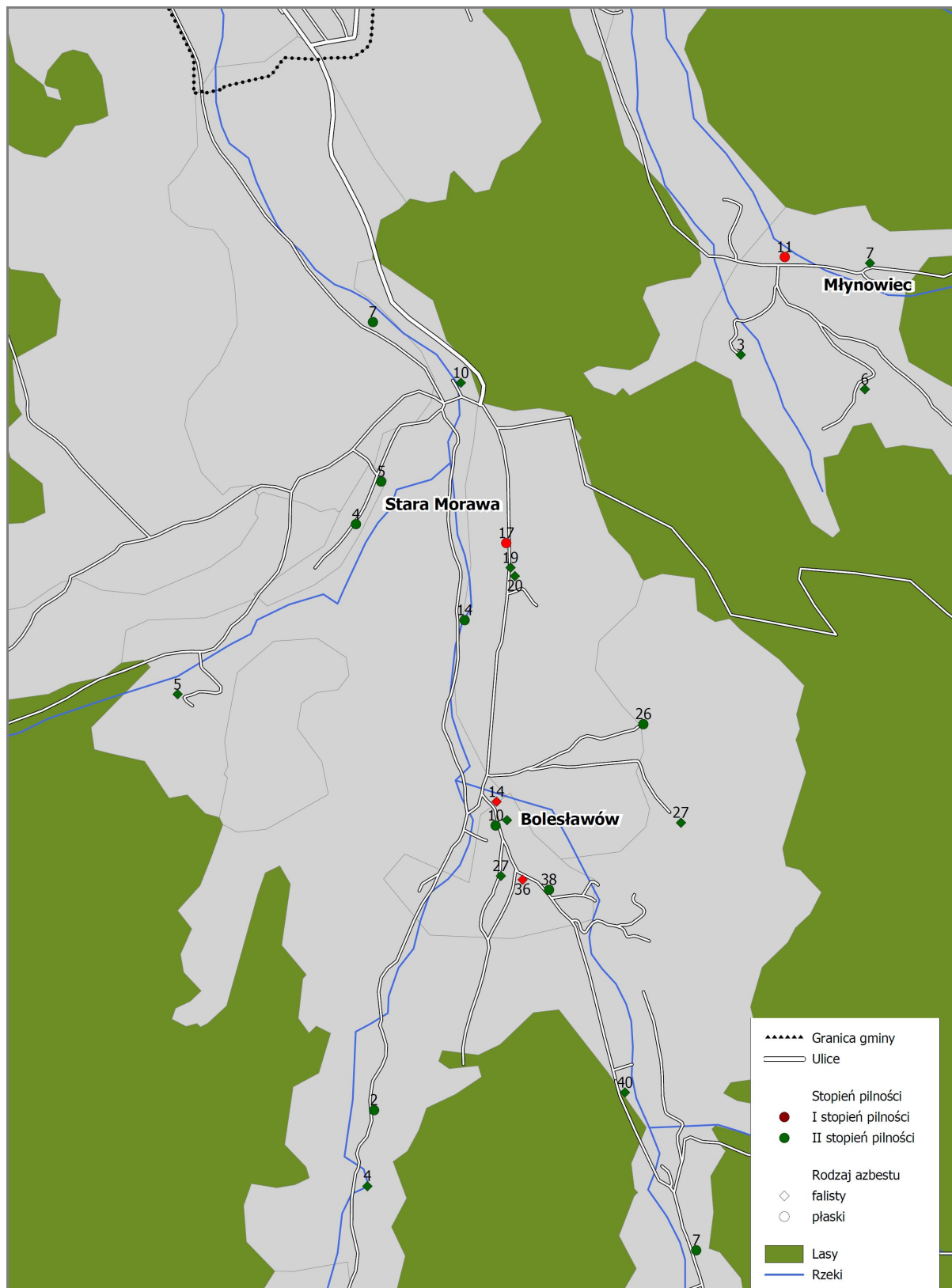
Mapa nr 2

Szczegółowe mapy rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie

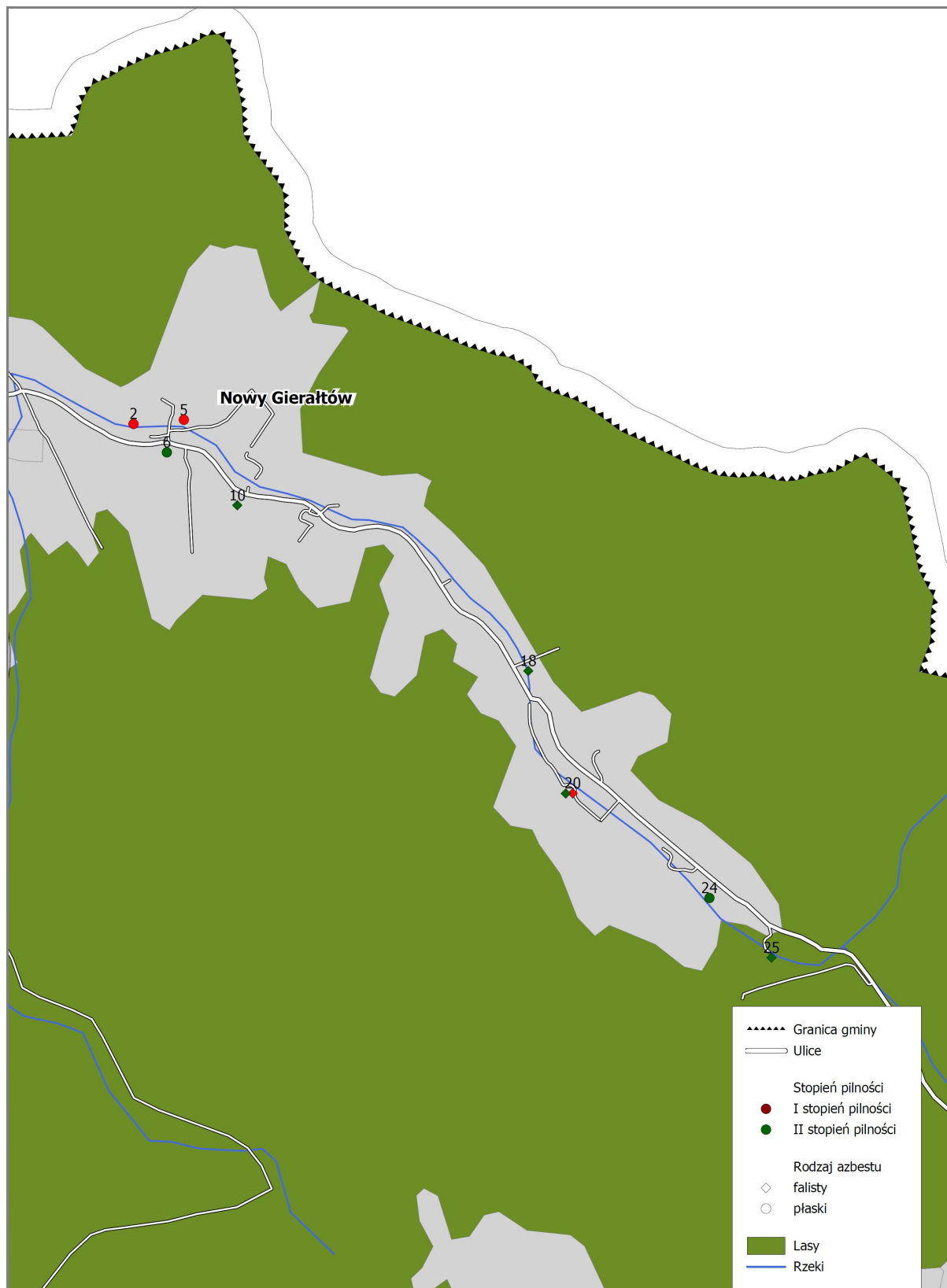
BIELICE

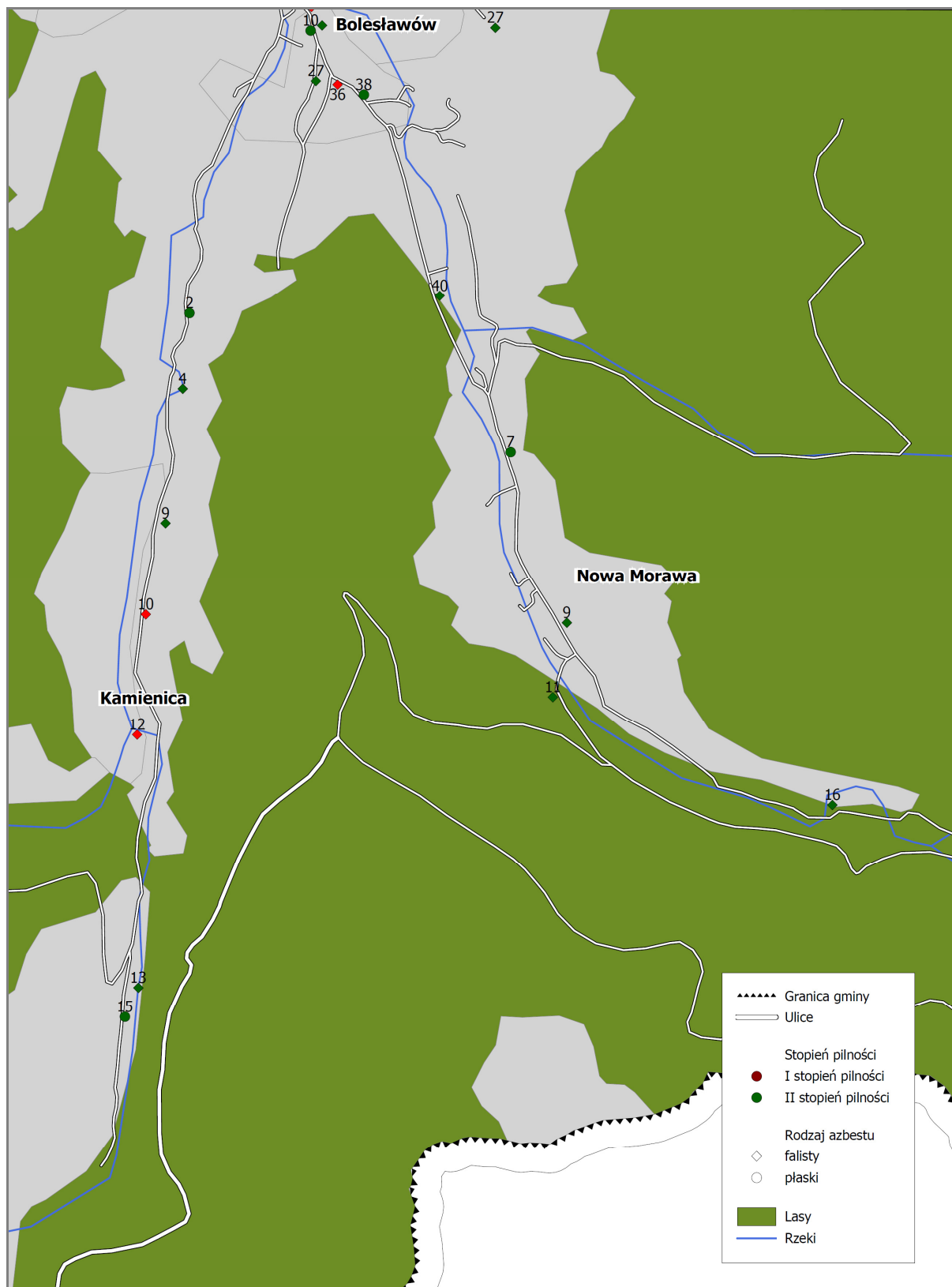
BOLESŁAWÓW, MŁYNOWIEC, STARA MORAWA

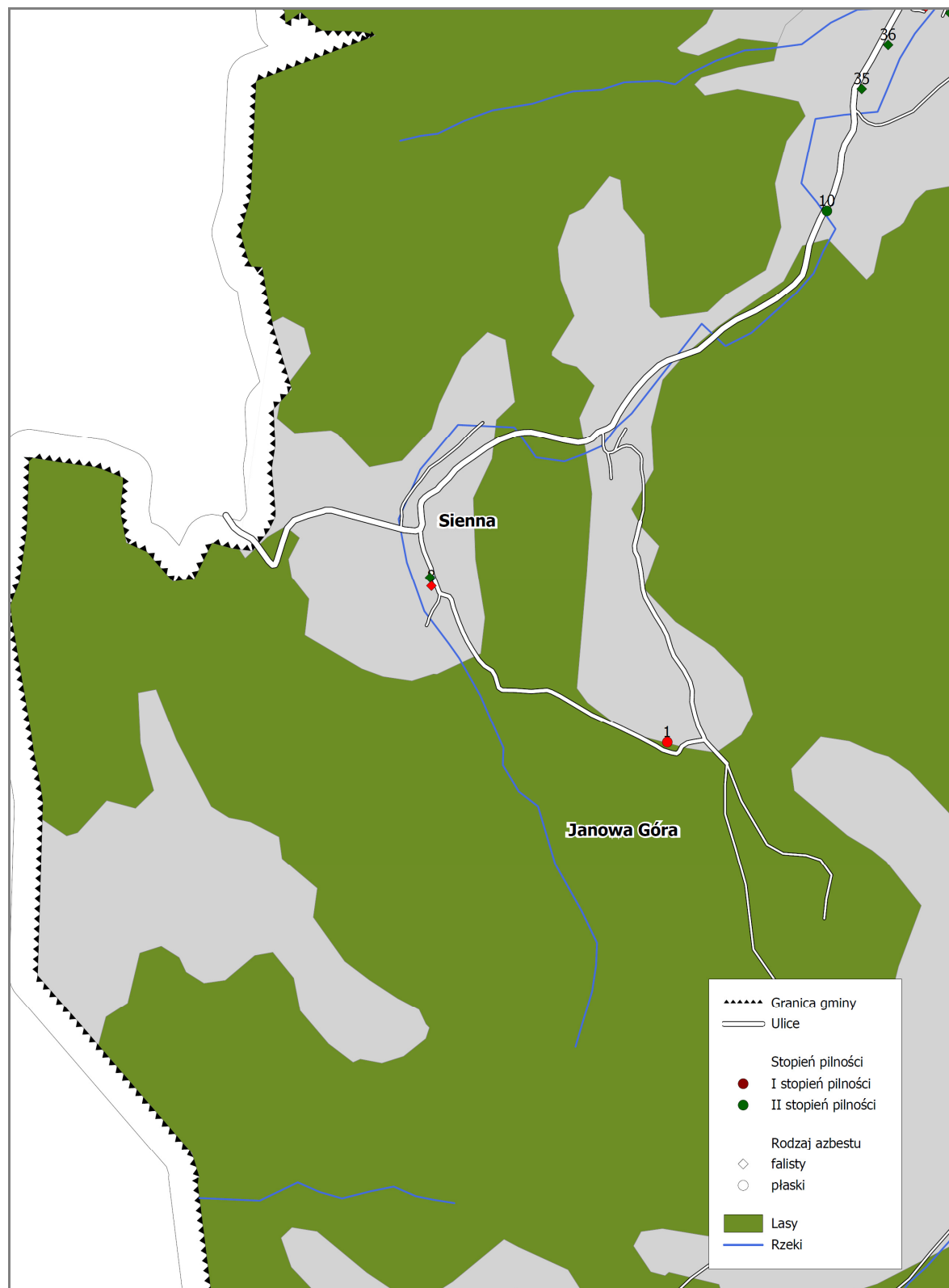
NOWY GIERAŁTÓW

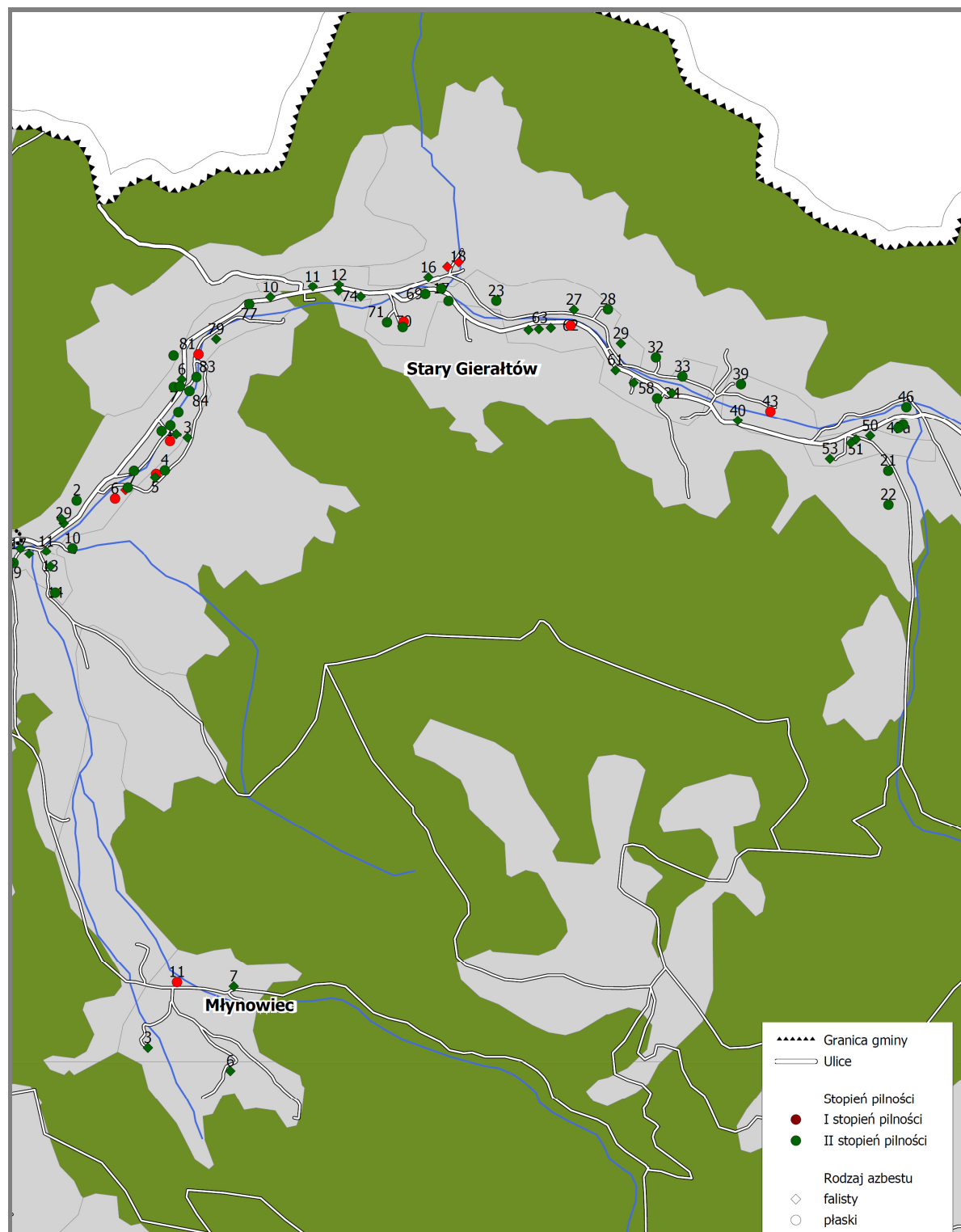
KAMIENICA, NOWA MORAWA

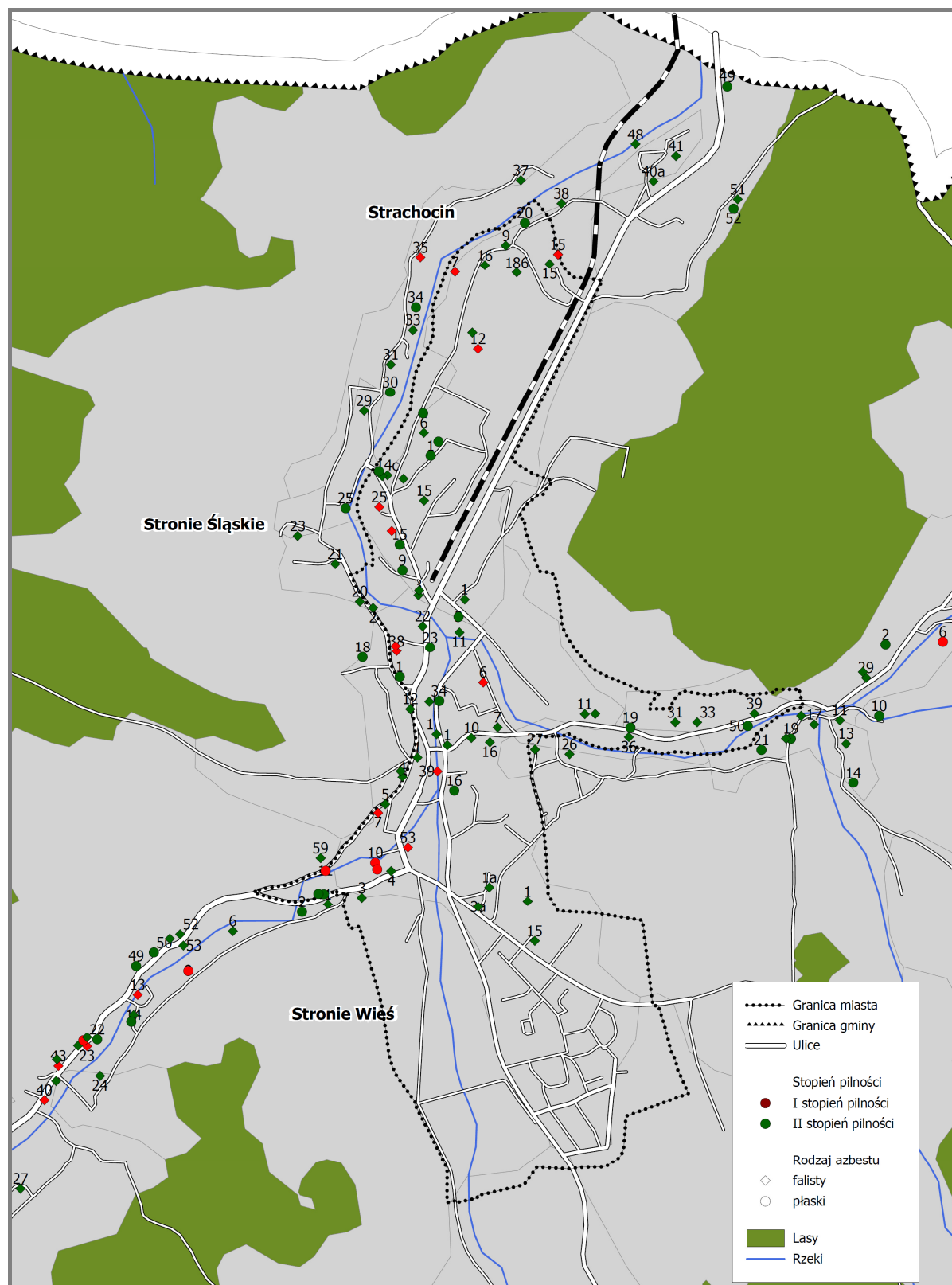
SIENNA, JANOWA GÓRA

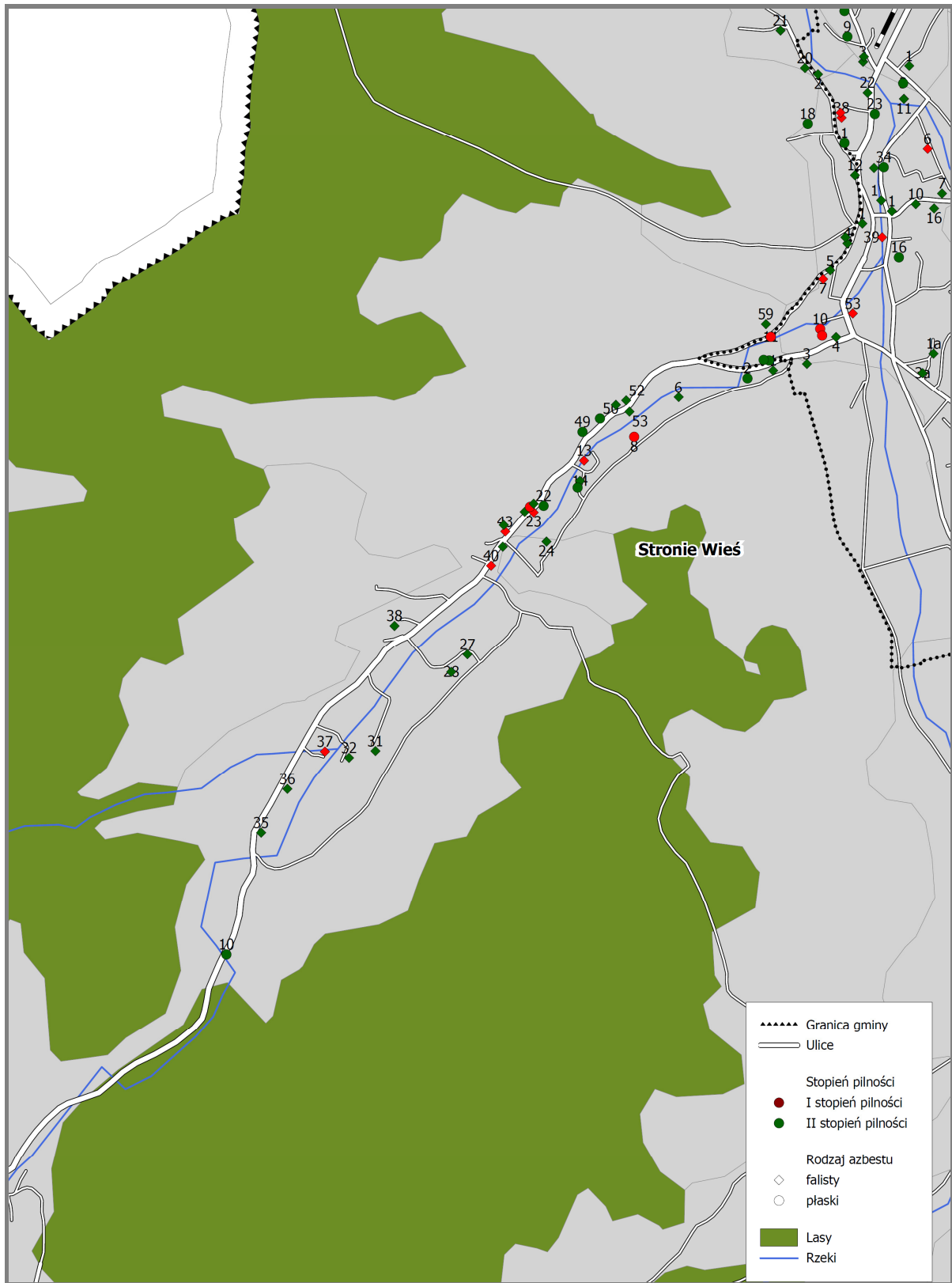
STARY GIERAŁTÓW, MŁYNOWIEC

STRONIE ŚLĄSKIE, STRACHOCIN

STRONIE WIEŚ

4. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Agencja Ochrony Środowiska USA (Environmental Protection Agency - EPA) opublikowała szereg dokumentów, w których zawarte są zasady informowania o ryzyku. Powszechnie przyjęto siedem następujących podstawowych zasad:

1. Akceptuj i angażuj społeczność jako równorzędnego partnera.
2. Starannie planuj sposób przekazywania informacji o zagrożeniu, następnie oceniaj wyniki komunikowania się.
3. Uważnie słuchaj tego, co mają ci do przekazania inni.
4. Bądź uczciwy, szczerzy i otwarty.
5. Koordynuj wysiłki i współpracuj z innymi w procesie przekazywania informacji.
6. Nawiązuj współpracę ze środkami masowego przekazu i przekazuj informacje zgodnie z regułami środków masowego przekazu.
7. Mów jasno i życzliwie¹⁰.

Powodzenie realizacji podejmowanych przez władze Miasta i Gminy Stronie Śląskie działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków lokalnej społeczności. Program edukacyjny realizowany jest przez władze Miasta i Gminy na różnych płaszczyznach i różnymi metodami poprzez ulotki, foldery, konkursy i festyny.

4.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Miasta i Gminy

Planowane działania informacyjne o postępowaniu z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest mają na celu przekazanie rzetelnej i wiarygodnej informacji o azbecie. Mogą zostać podjęte z wykorzystaniem istniejących już kanałów dystrybucji:

1. Tablice informacyjne w Urzędzie Miasta i Gminy w Stroniu Śląskim poprzez zamieszczenie informacji o:
 - a) obowiązkach dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
 - b) obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji i złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (załącznik nr 2),
 - c) obowiązku sporządzenia *oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* (załącznik nr 4),
 - d) zagrożeniach i skutkach dla zdrowia ludzi i środowiska przyrodniczego w przypadku niewłaściwego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających

¹⁰ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004.

- azbest,
- e) firmach, posiadających uprawnienia i zezwolenia do prowadzenia prac obejmujących usuwanie, zbieranie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest (dane adresowe i telefon kontaktowy),
 - f) możliwościach finansowego wsparcia i właściwego postępowania w przypadku prac remontowych obejmujących wymianę wyrobów zawierających azbest.
2. Ulotki informacyjne wręczone przez urzędników.
 3. Akcje edukacyjne, mające na celu nauczenie młodzieży rozpoznawania wyrobów zawierających azbest, poinformowanie o szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka i środowiska naturalnego oraz konieczności unieszkodliwienia azbestu do końca 2032 r. Akcje te powinny być prowadzone w szkołach w ramach zajęć lekcyjnych.
 4. Konkursy organizowane przez dyrektorów szkół, np. zaprojektowanie ulotki informacyjnej czy plakatu. Praca nagrodzona zostanie powielona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy i udostępniona na tablicy w Urzędzie Miasta i Gminy.
 5. Organizowane corocznie Dni Stronia Śląskiego, Mariańska Majówka, festyny oraz koncerty i imprezy okolicznościowe, w trakcie których szczególna uwaga zwrócona będzie na identyfikację „dzikich wysypisk” odpadów azbestowych oraz szkodliwość azbestu dla zdrowia człowieka.

Wszystkie akcje informacyjne i edukacyjne powinny być prowadzone równolegle na stronie internetowej Miasta i Gminy.

4.3. Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest podzielono na cztery grupy¹¹:

1. Grupa I Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.
 - a. Procedura 1 – obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
 - b. Procedura 2 – obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.Procedury z grupy I zostały zamieszczone w załączniku nr 8.
2. Grupa II Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.
 - a. Procedura 3 – postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

¹¹ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Warszawa, 2001

- b. Procedura 4 – prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.
3. Grupa III Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - a. Procedura 5 – przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
4. Grupa IV Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - a. Procedura 6 – składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

4.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest mogą być bezpiecznie eliminowane przez przedsiębiorstwa posiadające zatwierdzone przez starostę programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Wykaz podmiotów gospodarczych wykonujących prace, polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, którzy posiadają zatwierdzone przez Starostę Kłodzkiego programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi na terenie Gminy Stronie Śląskie został zamieszczony w Załączniku nr 11.

4.5. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. W województwie dolnośląskim funkcjonują dwa ogólnodostępne składowiska przyjmujące odpady zawierające azbest:

- składowisko w Wałbrzychu – zarządzającym składowiskiem jest „Mo-BRUK” J. Mokrzycki Sp. K.;
- składowisko w Trzebczu – zarządzającym składowiskiem jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o. w Polkowicach.

Z informacji z *Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015* wnioskować można, że na terenie województwa dolnośląskiego, zezwolenia na składowanie odpadów zawierających

azbest posiada jeszcze składowisko w Godzikowicach – zarządzane przez Dolnośląską Korporację Ekologiczną w Oławie (powierzchnia składowiska wynosi około 0,20 ha). Niemniej jednak, z danych ze stycznia 2010 r.¹² wynika, iż składowisko w Godzikowicach zostało zamknięte.

Według danych ze stycznia 2010 r. wolna pojemność na odpady azbestowe funkcjonujących składowisk ogólnodostępnych (w Wałbrzychu i Trzebczu) wynosi ok. 46 tys. m³. Oba składowiska przyjmują dwa rodzaje odpadów azbestowych:

- materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01*),
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest (17 06 05*).

Ponadto, składowisko w Wałbrzychu przyjmuje także odpady azbestowe z elektrolizy (06 07 01*), okładziny hamulcowe zawierające azbest (16 01 11*) oraz zużyte urządzenia zawierające wolny azbest (16 02 12*).

Ze względu na dostępność i odległość składowisk najbardziej dogodnym miejscem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i powstałych w wyniku realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* jest składowisko w Wałbrzychu, a także składowisko w Trzebczu. Wykaz składowisk przyjmujących odpady niebezpieczne w Polsce został zamieszczony w Załączniku nr 10.

Jak wynika z *Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego*, niezbędna pojemność czynna składowisk odpadów azbestowych wynosi w skali województwa 103 tys. m³. Należy zauważyć, że w trakcie analizy stanu niewystarczającą ilość i moc przerobową składowisk przyjmujących azbest uznano za jeden z istotniejszych, zaraz po braku pełnej i rzetelnej inwentaryzacji, problemów związanych z gospodarowaniem azbestem i jego odpadami.¹³

5. Harmonogram realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie*

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.**

Zgodnie z założeniami *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032* proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku.

¹² Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest

¹³ *Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego*, przyjęty uchwałą Nr XIII/272/2004 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 kwietnia 2004 roku (wraz z jego aktualizacjami)

Harmonogram realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* podzielono na 3 etapy, tj.:

1. lata 2010-2012,
2. lata 2013-2022,
3. lata 2023-2032.

Podział ten jest zbieżny z harmonogramem *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Zdecydowano o przyjęciu analogicznych etapów realizacji zadania w kontekście możliwości monitorowania jego realizacji w porównaniu z programami nadrzędnymi.

Tabela nr 10

Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2010-2012	2013-2022	2023-2032
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji			
2	Opracowanie <i>Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie</i>			
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest			
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych *			
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców			
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>			
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych płyt azb.-cem.	20%	45%	35%
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych			
9	Aktualizacja <i>Programu</i>			

* W przypadku braku informacji od właścicieli obiektów pokrytych azbestem, konieczna wydaje się aktualizacja inwentaryzacji w terenie ze względu na fakt, iż ponad 86% budynków pokrytych azbestem wymaga ponownej oceny w ciągu 1 roku.

Inwentaryzacja (zadanie nr 1), Program usuwania wyrobów zawierających azbest (zadanie nr 2) oraz opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest (zadanie nr 3) zostały wykonane w roku 2010, co umożliwiło rozpoczęcie procesu monitorowania procesu usuwania wyrobów azbestowych (zadanie nr 8).

Każdemu zadaniu w każdym z etapów wdrażania *Programu* została przypisana jednostka odpowiedzialna za realizację zadania.

Tabela nr 11
Odpowiedzialność za realizację Programu

Lp.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji	Miasto i Gmina Stronie Śląskie
2	Opracowanie <i>Programu usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	Miasto i Gmina Stronie Śląskie
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest	Miasto i Gmina Stronie Śląskie
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych	Miasto i Gmina Stronie Śląskie
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców	Miasto i Gmina Stronie Śląskie
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>	Miasto i Gmina Stronie Śląskie / Właściciele obiektów
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych płyt azb.-cem.	Miasto i Gmina Stronie Śląskie / Właściciele obiektów
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych	Miasto i Gmina Stronie Śląskie
9	Aktualizacja <i>Programu</i>	Miasto i Gmina Stronie Śląskie

6. Szacunek nakładów finansowych na realizację *Programu*

Do szacunku kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie przyjęto, że ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest wynosi 69.724 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 906 Mg.

Założono, że średni koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na składowisku wynosi 1.400 zł za 1 Mg. Średni koszt został wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw z listy firm uprawnionych do usuwania i unieszkodliwiania azbestu na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie, zamieszczonej w punkcie 4.4 niniejszego dokumentu.

Jako średni koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego przyjęto 70 zł za 1 m² nowego pokrycia wykonanego z blachodachówki. Dane te zostały pozyskane od producentów i firm dekarских. W przypadku wykorzystania innych materiałów szacowane koszty mogą ulec zmianie. W szacunkach nie uwzględniono inflacji ze względu na brak realnych prognoz wskaźników inflacyjnych. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 12.

Tabela nr 12

Szacunek nakładów finansowych na usunięcia płyt azbestowo-cementowych z Miasta i Gminy Stronie Śląskie (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	Ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	181	408	317	906
		m ²	13 945	31 376	24 403	69 724
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł/Mg	253	571	444	1 268
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/m ²	976	2 196	1 708	4 880
Razem koszty			1 229	2 767	2 152	6 148

Łączny koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie wraz z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych wynosi 6,1 mln zł.

Szacowane nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Skarbu Państwa oraz Miasta Stronie Śląskie

Na terenie Gminy zinwentaryzowano budynki, będące własnością Skarbu Państwa oraz Miasta Stronie Śląskie. W tabelach nr 13 i nr 14 zestawiono koszty demontażu i usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących ich własnością.

Tabela nr 13

Szacunek nakładów finansowych na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Skarbu Państwa (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	8	19	-	27
		m ²	595	1 472	-	2 067
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	Tys. zł/Mg	11	27	-	38
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/ m ²	42	103	-	145
Razem koszty			53	130	0	183

Tabela nr 14

Szacunek nakładów finansowych na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Miasta Stronie Śląskie (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	7	20	-	27
		m ²	556	1 540	-	2 096
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł/Mg	10	28	-	38
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/ m ²	39	108	-	147
Razem koszty			49	136	0	185

Łączny koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków będących własnością Skarbu Państwa wynosi 183 tys. zł, zaś Miasta Stronie Śląskie – 185 tys. zł.

6.1. Całkowite koszty realizacji Programu

Całkowite koszty realizacji Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie obejmują nakłady poniesione na akcje informacyjno-edukacyjne, koszty aktualizacji Programu, koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych oraz wykonania nowych pokryć dachowych.

Do szacunków całkowitych kosztów realizacji Programu przyjęto, iż Urząd Miasta i Gminy sfinansuje akcje informacyjno-edukacyjne. Zadania polegające na aktualizacji bazy danych, informowaniu o możliwościach pozyskania dofinansowania na bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy zostaną zlecone podwykonawcom bądź wykonane przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy. Założono ponadto, że w trakcie realizacji Programu wykonane zostaną po 2 aktualizacje w II i III etapie realizacji Programu. Koszty demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych oraz koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych zostały oszacowane w tabeli nr 12.

Tabela nr 15

Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w tys. zł)

Lp.	Zadanie	Etap			Razem
		I	II	III	
1	akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Miasta i Gminy Stronie Śląskie	4	20	20	44
2	Cykliczna aktualizacja bazy danych	-	-	-	0
3	aktualizacja <i>Programu</i>	-	20	20	40
4	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	253	571	444	1 268
5	koszt zakupu i montażu nowych pokryć dachowych	976	2 196	1 708	4 880
6	zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>	-	-	-	0
7	monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie	-	-	-	0
	Razem koszty	1 233	2 807	2 192	6 232

Prognozowane całkowite koszty realizacji *Programu* w latach 2010-2032 wynoszą 6,2 mln zł, z czego 78% stanowią koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych (4,9 mln zł). Szacowane koszty demontażu i unieszkodliwienia płyt azbestowo-cementowych wynoszą 1,3 mln zł, co stanowi 20% ogólnych kosztów realizacji *Programu*.

6.2. Źródła finansowania realizacji *Programu*

Możliwymi źródłami finansowania realizacji *Programu* są środki własne Gminy Stronie Śląskie, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki przewidziane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz kredyty preferencyjne z BOŚ S.A. i BGŻ.

Do opracowania prognozowanej struktury finansowania *Programu* przyjęto następujące założenia:

1. Z budżetu Miasta i Gminy finansowane będą akcje informacyjno-edukacyjne oraz aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych.
2. Środki przewidziane w budżecie Miasta i Gminy w każdym roku realizacji *Programu* będą wynosiły ok. 20 tys. zł.
3. Płyty azbestowo-cementowe z obiektów, będących własnością Miasta Stronie Śląskie zostaną usunięte i unieszkodliwione z wykorzystaniem środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

4. Około 10% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.
5. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z BOŚ.
6. Około 10% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
7. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w kolejnych latach będzie oferował dofinansowanie zadań, polegających na bezpiecznym usuwaniu azbestu.
8. Oferta BOŚ w kolejnych latach będzie przewidywała kredyty z dopłatami do odsetek z WFOŚiGW, a także kredyty na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska, z których można sfinansować zakup i montaż nowego pokrycia dachowego.

Tabela nr 16

Prognozowana struktura finansowania realizacji *Programu* (w tys. zł)

Lp.	Potencjalne źródła finansowania	Etap			Razem
		I	II	III	
1	Budżet Miasta Stronie Śląskie	20	200	200	420
2	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	32	72	60	164
3	PROW 2007-2013	123	281	219	623
4	Kredyty w BOŚ	61	277	215	553
5	Środki własne właścicieli obiektów	997	1 977	1 498	4 472
	Razem	1 233	2 807	2 192	6 232

6.2.1. Alokacja środków finansowych z budżetu Miasta i Gminy

Miasto i Gmina Stronie Śląskie przewiduje przeznaczyć kwotę 20 tys. zł rocznie na realizację zadań, wynikających z niniejszego *Programu*.

6.2.2. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu

W wyniku analizy dostępnych instrumentów finansowania ochrony środowiska wybrano instrumenty, które mogą zostać wykorzystane w celu dofinansowania realizacji *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie*.

6.2.2.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
ul. Jastrzębia 24, 53-148 Wrocław
tel. (071) 333-09-40, faks (071) 332-37-76
e-mail: poczta@fos.wroc.pl
www.fos.wroc.pl

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w ramach realizacji w roku 2010 zadań priorytetowych w dziedzinie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi przewiduje dofinansowanie usuwania odpadów niebezpiecznych, odpadów medycznych oraz odpadów przemysłowych (priorytet 2.4.)¹⁴.

Beneficjentami wsparcia w ramach dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu mogą być jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i jednostki organizacyjne, publiczne zakłady opieki zdrowotnej, stowarzyszenia, związki wyznaniowe, fundacje o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, oświatowym, kulturalnym i badawczym, przedsiębiorcy oraz pozostałe osoby prawne, posiadające zdolność do zaciągania zobowiązań finansowych.

Dofinansowane są koszty dotyczące demontażu, transportu oraz unieszkodliwiania

¹⁴ *Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu planowanych do dofinansowania w 2010 r.*, załącznik nr 1 do Uchwały Nr 63/2009 Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26.06.2009 r.

odpadów azbestowych.

W zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu oferuje wsparcie finansowe w formie pożyczek preferencyjnych, dotacji oraz dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych.

Ponadto – osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz właściciele i zarządcy budynków mogą skorzystać z linii kredytowej *Likwidacja wyrobów zawierających azbest z budynków*, obsługiwanej przez BOŚ, w ramach której Wojewódzki Fundusz udziela dopłat do odsetek.

Fundusz udziela pomocy finansowej:

- jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji do 20% i pożyczki do 60% kosztów usunięcia, transportu i unieszkodliwienia,
- jednostkom budżetowym państwa, związkom wyznaniowym, stowarzyszeniom i fundacjom o charakterze opiekuńczo-wychowawczym, oświatowym, kulturalnym i badawczym w formie dotacji do 20% kosztów usunięcia, transportu i unieszkodliwienia,
- przedsiębiorcom jako dopłaty do oprocentowania kredytów (różnica między stopą do rozliczeń z umowy z bankiem a 3,5% stopą oprocentowania pożyczek przez WFOŚ), a także dopłaty do kredytu preferencyjnego w dowolnie wybranym banku lub pożyczki do 60% kosztów usunięcia, transportu i unieszkodliwienia
- osobom fizycznym w formie stałych dopłat w BOŚ w wysokości 5% w całym okresie kredytowania.¹⁵

6.2.2.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

*Oddział BOŚ we Wrocławiu
50-032 Wrocław, ul. G. Zapolskiej 1
tel. (0-71) 344-01-01, faks (0-71) 344-36-20
e-mail: wroclaw@bosbank.pl*

BOŚ Oddział we Wrocławiu współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w zakresie preferencyjnego kredytowania inwestycji polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest i realizowanych na

¹⁵ *Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji*, załącznik do Uchwały Nr 3/2010 do Uchwały Nr 63/2009 Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26.06.2009 r.

terenie województwa dolnośląskiego w ramach linii kredytowej nr I.

Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu są przeznaczone dla osób fizycznych, osób prawnych (z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego), wspólnot mieszkaniowych, będących właścicielami lub zarządcami budynków, a także dla ich współwłaścicieli lub użytkowników (pod warunkiem zgody właścicieli budynków na wykonanie prac).

Przedmiotem kredytowania objęta jest eliminacja odpadów azbestowych z obiektów budowlanych i tymczasowych obiektów budowlanych, obejmująca demontaż materiałów albo zabezpieczenie powłokami malarskimi powierzchni dachowych i elewacyjnych zawierających azbest, transport i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne [WIBOR 3M pomniejszony o 0,5 pp., lecz nie mniej niż 3,5% w skali roku],
2. kwota kredytu: do 100.000 zł, lecz nie więcej niż 100% wartości przedsięwzięcia,
3. okres kredytowania: do 5 lat,
4. okres karencji: do 6 miesięcy licząc od daty zakończenia zadania określonego w umowie kredytu,
5. prowizja: od 1,5% przyznanego kredytu, lecz nie mniej niż 150 zł od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej i nie mniej niż 200 zł od pozostałych kredytobiorców.

6.2.2.3. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Bank BGŻ S.A.

ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa

tel. (022) 860-40-00, faks (022) 860-50-00

www.bgz.pl

Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ) współpracuje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie udzielania kredytów preferencyjnych. Podstawą do udzielania przez ARiMR pomocy ze środków krajowych, w tym dopłat do oprocentowania kredytów, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań ARiMR. Zasady udzielania dopłat do oprocentowania ustalane są przez ARiMR. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt preferencyjny są:

1. osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów,

2. osoby prawne,
3. jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Kredyt może zostać udzielony na działalności wymienione w Wykazie działalności w zakresie rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych wspomaganym przez ARiMR w postaci dopłat do oprocentowania kredytów, zawartym w części I, w grupach:

1. uprawy rolne; warzywnictwo; ogrodnictwo - 01.1,
2. chów i hodowla zwierząt - 01.2,
3. uprawy rolne połączone z chowem zwierząt (działalność mieszana) - 01.30.Z,
4. działy specjalne produkcji rolnej - DS,
5. produkcja artykułów spożywczych - podsekcja DA.

Przedmiotem kredytowania w ramach linii o symbolu **nIP** zgodnie z Warunkami i zasadami udzielania kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych m.in. mogą być objęte koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych, w tym wyrobów azbestowych, pod warunkiem realizowania inwestycji polegającej na budowie, przebudowie lub remoncie obiektów służących do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne, ustalane w oparciu o aktualną stopę redyskonta, nie mniej niż 2%,
2. kwota kredytu: nie może przekroczyć:
 - a. 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4.000.000 zł,
 - b. 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działy specjalne produkcji rolnej i wynosić więcej niż 8.000.000 zł,
 - c. 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 16.000.000 zł,
 - d. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) i b) nie może przekroczyć 8.000.000 zł,
 - e. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) - c) nie może przekroczyć 16.000.000 zł.
3. okres kredytowania: do 8 lat,
4. okres karencji: do 2 lat.

6.2.2.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie

Al. Jana Pawła II 70, 00-175 Warszawa

tel. 0 800 38 00 84, faks 022 318-53-30

www.arimr.gov.pl

e-mail: info@arimr.gov.pl

Działanie 121 Modernizacja gospodarstw rolnych

Beneficjentami w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* mogą być:

1. osoby fizyczne,
2. osoby prawne,
3. spółki osobowe działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.

Możliwość ubiegania się o pomoc uzależniona jest od spełnienia przez wymienione podmioty szeregu warunków formalnych, zróżnicowanych w zależności od formy prawnej potencjalnego beneficjenta, przy czym spełnienie tych warunków jest konieczne już w momencie składania wniosku o przyznanie dofinansowania¹⁶.

Beneficjentami w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* mogą być¹⁷:

1. osoba fizyczna, która nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest obywatelem kraju Unii Europejskiej, nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy i posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz ma nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych i ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
2. osoby prawne, które spełniają m.in. następujące warunki: są wpisane są do KRS, nie podlegają wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy, mają nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych i ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
3. spółki osobowe prowadzące działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, które spełniają m.in. następujące warunki: są wpisane są do KRS, nie podlegają wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy, mają nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych i ewidencji wniosków o przyznanie płatności, oraz co najmniej jeden wspólnik ma odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

¹⁶ Poradnik dla beneficjentów, Warszawa, marzec 2009r. (poradnik ARiMR)

¹⁷ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

W ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* wspierane są inwestycje materialne i niematerialne służące modernizacji produkcji rolnej, w szczególności:

1. inwestycje materialne:

- a) budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli,
- b) zakup lub instalacja maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego,
- c) zakładanie, modernizacja sadów lub plantacji wieloletnich,
- d) zakup, instalacja lub budowa elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, przygotowania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej.

2. inwestycje niematerialne:

- a) zakup patentów, licencji, w tym licencji na oprogramowanie,
- b) usługi związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej lub ekonomicznej dotyczącej projektu oraz nadzorem technicznym, związane bezpośrednio z realizacją projektu.

W ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* zakres kosztów kwalifikowalnych obejmuje m.in. koszty budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi) wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej oraz wyposażenia. Koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym azbest), będą kosztami kwalifikowanymi.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł. Do realizacji mogą być przyjęte operacje, których wysokość kosztów kwalifikowanych będzie wynosiła powyżej 20.000 zł. Ograniczenie to nie dotyczy operacji obejmujących wyłącznie wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do składowania nawozów naturalnych lub projektów związanych z dostosowaniem do norm wspólnotowych.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.*

W ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* pomoc może być przyznana beneficjentowi, którego inwestycja będzie realizowana w nie więcej niż dwóch etapach, a zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w terminie 36 miesięcy od daty zawarcia umowy (jeśli inwestycja jest realizowana w 2 etapach) lub w ciągu 24 miesięcy (jeśli inwestycja jest jednoetapowa). Rozliczenie inwestycji nie może nastąpić później niż 30 czerwca 2015 r.

Działanie 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Możliwość ubiegania się o pomoc uzależniona jest od spełnienia przez wymienione podmioty szeregu warunków formalnych, zróżnicowanych w zależności od formy prawnej potencjalnego beneficjenta¹⁸.

Beneficjentami w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* może być rolnik, który nie osiągnął wieku emerytalnego lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników albo małżonek tego rolnika¹⁹.

W ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektu, który może być dofinansowany w ramach przedmiotowego działania zalicza się m.in. koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki. W przypadku projektów związanych z turystyką wiejską (w tym agroturystyką) koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki będą także kosztem kwalifikowalnym.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-*

¹⁸ Poradnik dla beneficjentów, Warszawa, grudzień 2008 r. (poradnik ARiMR)

¹⁹ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

2013.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 100.000 zł. Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

W ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* pomoc może być przyznana beneficjentowi, którego inwestycja będzie realizowana w nie więcej niż dwóch etapach, a zakończenie realizacji operacji i złożenie wniosku o płatność końcową nastąpi w terminie 36 miesięcy od daty zawarcia umowy (jeśli inwestycja jest realizowana w 2 etapach) lub w ciągu 24 miesięcy (jeśli inwestycja jest jednoetapowa). Rozliczenie inwestycji nie może nastąpić później niż 30 czerwca 2015 r.

Działanie 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Możliwość ubiegania się o pomoc uzależniona jest od spełnienia przez wymienione podmioty szeregu warunków formalnych, zróżnicowanych w zależności od formy prawnej potencjalnego beneficjenta, przy czym spełnienie tych warunków jest konieczne już w momencie składania wniosku o przyznanie dofinansowania²⁰.

Beneficjentem w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* może być²¹:

1. osoba fizyczna, która spełnia m.in. następujące warunki: podejmuje lub wykonuje we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorca, nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest obywatelem kraju Unii Europejskiej, nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy i posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz ma nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych i ewidencji wniosków o przyznanie płatności,
2. osoba prawna, podejmująca lub prowadząca działalność gospodarczą, spółki prawa handlowego nieposiadające osobowości prawnej oraz wspólnicy spółek cywilnych prowadzący działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorstwa, którzy spełniają m.in. następujące warunki: podejmują lub wykonują we własnym imieniu działalność gospodarczą jako mikroprzedsiębiorcy, są wpisane do KRS, nie podlegają wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy, mają nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych i ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

²⁰ Poradnik dla beneficjentów, Warszawa, marzec 2009r. (poradnik ARiMR)

²¹ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

W ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektów, które realizowane są w działaniu 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* zalicza się koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej. Koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym wyrobów azbestowych) będą kosztami kwalifikowanymi.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.*

Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych przedsięwzięcia. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł, z tym, że beneficjent może otrzymać dotację w wysokości odpowiednio:

- do 100.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie 1 lub 2 miejsc pracy,
- do 200.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie 3 lub 4 miejsc pracy,
- do 300.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje co najmniej 5 nowych miejsc pracy.

Jeżeli inwestycja dotyczy wyłącznie działalności związanej z przetwórstwem lub wprowadzeniem do obrotu produktów rolnych, w tym jadalnych produktów leśnych, to pomoc przyznana będzie tylko do wysokości 100.000 zł, przy czym biznesplan musi przewidywać stworzenie co najmniej 1 miejsca pracy.

7. Monitoring procesu realizacji Programu

Monitoring realizacji pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu realizacji z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Kontrolowanie zmian w skali gminy w odniesieniu do poszczególnych budynków pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu. Każda zmiana w zakresie liczby budynków pokrytych azbestem, ilości czy też stanu wyrobów zawierających azbest zgłoszona przez właściciela budynku zostanie naniesiona w bazie danych przez pracownika Urzędu Miasta i Gminy, co umożliwi bieżącą aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest.

W przypadku braku informacji od właścicieli/zarządców budynków koniecznym jest przeprowadzenie aktualizacji inwentaryzacji w terenie. Wynika to z faktu, iż ponad 86% zinwentaryzowanych obiektów wymaga ponownej oceny w ciągu 1 roku (stopień pilności II). Działania te pozwolą w efektywny sposób monitorować proces usuwania azbestu w odniesieniu do konkretnych obiektów.

W celu efektywnego monitorowania przyjęto wskaźniki, służące ocenie wdrażania Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie.

Tabela nr 17

Wskaźniki oceny wdrażania Programu

Lp.	Wskaźniki oceny	Jednostka
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Miasta i Gminy	Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	zł/rok
4	Ilość „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi	szt.

Na podstawie bazy danych o lokalizacji i powierzchni pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych oraz proponowanych powyżej wskaźników oceny wdrażania Programu, możliwe będzie monitorowanie Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie, jak również realizacja zadań określonych w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Miasta i Gminy powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji Programu, począwszy od wartości bazowej wynoszącej w 2010 roku 6 Mg/km².

Wskaźnik ilości unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w [Mg/rok] przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w każdym roku realizacji poszczególnych etapów *Programu* powinien wynosić odpowiednio:

1. etap I – 91 Mg/rok,
2. etap II – 41 Mg/rok,
3. etap III – 32 Mg/rok.

Nakłady finansowe ponoszone na usunięcie odpadów zawierających azbest przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w czasie powinny wynosić odpowiednio:

1. etap I – 127 tys. zł/rok,
2. etap II – 57 tys. zł/rok,
3. etap III – 44 tys. zł/rok.

Wskaźnik ilości „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi na terenie Miasta i Gminy w roku bazowym wynosi 0. Jest to szczególnie wrażliwy wskaźnik w monitorowaniu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Należy zwrócić szczególną uwagę, m.in. poprzez akcje informacyjno-edukacyjne, aby po zdemontowaniu wyroby azbestowe trafiły na uprawnione składowisko.

Zgodnie z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* przyjętym przez Radę Ministrów RP 14 lipca 2009 r. do zadań samorządu gminnego należy:

1. gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego,
2. przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
3. organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
4. organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*,
5. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
6. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,

7. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
8. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*,
9. współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

8. Podsumowanie

Głównym celem opracowania *Programu usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie* jest zaplanowanie usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Miasta i Gminy i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

W trakcie inwentaryzacji pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie pozyskano informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w mieście. Na podstawie uzyskanych wyników inwentaryzacji można stwierdzić, iż na terenie Miasta i Gminy znajduje się 69.724 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 906 Mg.

Odpady azbestowe z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie mogą być przyjmowane na składowisku składowisko w Wałbrzychu, a także składowisku w Trzebczu.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do końca 2032 roku. Przyjęto harmonogram zgodny z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* oraz *Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015*.

Na podstawie wyników inwentaryzacji płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w budownictwie przyjęto, iż w etapie I w latach 2010-2012 powinno zostać unieszkodliwione 13.945 m² (181 Mg) odpadów azbestowych, w etapie II w latach 2013-2022 – 31.376 m² (408 Mg), w etapie III w latach 2023-2032 24.403m² (317 Mg).

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest (łącznie z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych) wynoszą ok. 6,1 mln zł, w tym w pierwszym okresie, tj. do 2012 roku - ok. 1,2 mln zł. Należy podkreślić, iż koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych stanowią niemal 78% kosztów realizacji *Programu*.

Przewiduje się, że koszty te będą pokrywane głównie przez właścicieli obiektów. Możliwe jest również wykorzystanie źródeł zewnętrznych finansowania części działań,

polegających na bezpiecznym usuwaniu wyrobów azbestowych, tj. środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także kredytów preferencyjnych z BOŚ S.A. i BGŻ.

Monitoring *Programu* powinien być prowadzony w odniesieniu do poszczególnych budynków, co pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.

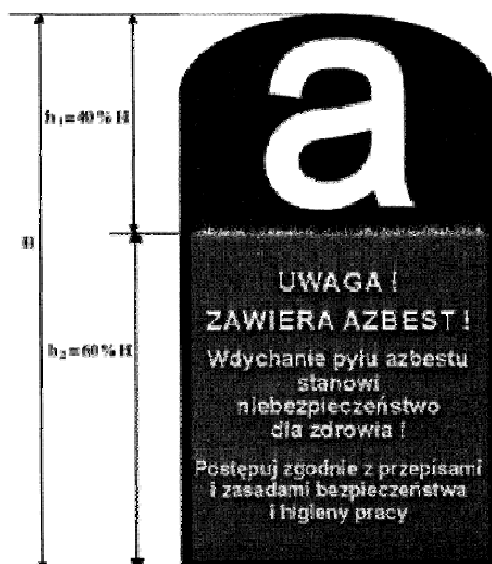
9. Bibliografia

1. „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, red. Neonilia Szeszeni-Dąbrowska, Łódź, 2004,
2. „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest”, red. Jerzy Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003,
3. „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001,
4. Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl,
5. Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest, www.bazaazbestowa.pl,
6. *Lista przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu planowanych do dofinansowania w 2010 r.*, załącznik nr 1 do Uchwały Nr 63/2009 Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 26.06.2009 r.
7. Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2010, M.P. 2009 nr 57 poz. 780,
8. Oświadczenie rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r., Dz.U. nr 99, poz. 667,
9. Plan Gospodarki Odpadami Gminy Stronie Śląskie
10. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Kłodzkiego, Aktualizacja na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016, Wrocław, listopad 2009 r.
11. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Stronie Śląskie na lata 2004-2006
12. Poradnik „Finansowanie usuwania azbestu ze środków krajowych i unijnych w latach 2009-2013”, red. Ewa Wilk, Warszawa 2009,
13. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, lipiec 2009
14. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, maj 2002,
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, Dz.U. nr 216, poz. 1824,
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, Dz.U. nr 192, poz. 1876,
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 71, poz. 649,

18. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. nr 217, poz. 1833,
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, Dz.U. nr 152, poz. 1736,
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. nr 61, poz. 549,
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. nr 112, poz. 1206,
22. Rozporządzenie rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, Dz.U. nr 124, poz. 1033
23. Serwis internetowy Miasta i Gminy Stronie Śląskie, www.stronie.pl,
24. Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie
25. Strona internetowa Banku Ochrony Środowiska S.A., www.bosbank.pl,
26. Strona internetowa WFOŚiGW we Wrocławiu, www.wfos.wroc.pl,
27. *Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 (Uszczegółowienie RPO WD)*, 2010
28. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. z 2004 r. nr 3, poz. 20 z późn. zm.,
29. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2007 r. nr 39 poz. 251 z późn. zm,
30. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.,
31. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. nr 100, poz. 1085 z późn. zm.,
32. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Dz.U. nr 199, poz. 1671 z późn. zm.
33. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015, Wrocław 2008

10. Zestawienie załączników

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji, urządzeń lub pomieszczeń zawierających azbest lub wyrobu zawierające azbest	63
Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania	64
Załącznik 3. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone	65
Załącznik 4. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	66
Załącznik 5. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska	68
Załącznik 6. Karta ewidencji odpadu	69
Załącznik 7. Formularz karty przekazania odpadu	70
Załącznik 8. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów	71
Załącznik 9. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji	75
Załącznik 10. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest	83
Załącznik 11. Wykaz podmiotów gospodarczych w zakresie transportu, zbierania i usuwania odpadów azbestowych	88

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji, urządzeń lub pomieszczeń zawierających azbest lub wyrobu zawierające azbest**Pomieszczenie zawiera azbest***

* tylko w przypadku oznakowania pomieszczenia w związku z brakiem możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeśli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit/azbest niebieski”.

Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA

Miejsce, adres

.....
.....

Właściciel/zarządca/użytkownik¹⁾:

osoba prawna - nazwa, adres

osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

Tytuł własności

Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

Ilość (m², tony)³⁾

Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾

Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾

całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji

Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾

.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- plyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- plyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

4) Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

5) Na postawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

Załącznik 3. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾, KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca^{*)}:
- a) osoba prawna - nazwa, adres,
- b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:
- a) sposób
- b) przez kogo
- c) termin
8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Załącznik 4. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

OCENA
stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce / obiekt / urządzenie budowlane / instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj / nazwa wyrobu ¹⁾Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób – rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I.	Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II.	Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV.	Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem		
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V.	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI.	Wykorzystanie pomieszczenia		
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII.	Usytuowanie wyrobu		
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25

26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I
(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II
(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III
(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

1. Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
2. Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
3. Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3% powierzchni wyrobu.
4. Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3% powierzchni wyrobu.

Załącznik 5. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

Gmina:
 Powiat:
 Województwo:

Informacje za okres:
 określające stan na dzień:

Dział 1. Informacje dotyczące azbestu

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest ¹⁾	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Uwagi ²⁾

Objaśnienia:

¹⁾ Przy określaniu nazwy wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- * płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- * płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- * rury i złącza azbestowo-cementowe,
- * izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- * wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- * przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- * szczeliwa azbestowe,
- * taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- * wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- * papier i tektura,
- * inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

²⁾ Należy wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan - stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

Załącznik 6. Karta ewidencji odpadu

KARTA EWIDENCJI ODPADU *				Nr karty		Rok kalendarzowy			
Kod odpadu									
Rodzaj odpadu									
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ^b									
Posiadacz odpadów ^c				Adres ^d					
Nr REGON				Telefon/faks					
Działalność w zakresie: ^e									
W ☐		Zb ☐		Od ☐		Un ☐			
Miesiąc	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ^f	Masa przyjętych odpadów [Mg] ^f	Nr karty przekazania odpadu	Gospodarowanie odpadami				Imię i nazwisko osoby sporządzającej	
				We własnym zakresie					Odpady przekazane innemu posiadaczowi odpadów
				masa [Mg] ^f	metoda odzysku R ^g	metoda unieszkodliwiania D ^h	masa przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części [Mg] ⁱ	masa [Mg] ^f	nr karty przekazania odpadu

Objaśnienia:

^a Nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.), oraz prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495).

^b Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.

^c Imię i nazwisko lub nazwa posiadacza odpadów. W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminną jednostką organizacyjną, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

^d Adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.

^e Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk odpadów, Un - unieszkodliwianie odpadów.

^f Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

^g Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie. W przypadku prowadzącego stację demontażu podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie łącznie z masą przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

^h Symbole R określają procesy odzysku polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

ⁱ Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

^j Podać masę przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji, przeznaczonych do ponownego użycia, powstałych na skutek przetworzenia w stacji demontażu.

Załącznik 7. Formularz karty przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^b	
Adres ^e	Adres ^{d,e}	Adres ^e	
Telefon/faks	Telefon/faks ^d	Telefon/faks	
Nr REGON	Nr REGON ^d	Nr REGON	
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f			
Kod odpadu	Rodzaj odpadu		
Data/miesiąc ^g	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^h	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d,i}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^d	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

Objaśnienia:

^a Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.

^b Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.

^c W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

^d W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.

^e Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.

^f Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.

^g W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.

^h Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

ⁱ Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik 8. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów²²**Procedura nr 1**

Sporządzenie „Oceny Stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”

Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest

Opracowanie corocznego planu kontroli jakości powietrza dla pomieszczeń zawierających azbest

Sporządzenie informacji dla wójta/burmistrza/prezydenta (corocznie)

Opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest

Oznakowanie pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest

Zaznaczenie na planach sytuacyjnych terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest

Opis procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji i urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy więc bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres posiadania budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - niezależnie od ich wielkości lub stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu - gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest - ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach - „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 4). Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następne „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” - tzn.:

- Po 5-u latach - jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- Po roku - jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

²² „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest” pod red. Jerzego Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo organowi architektoniczno-budowlanemu lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego - w terminie do 30-tu dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnego „Oceny..”.

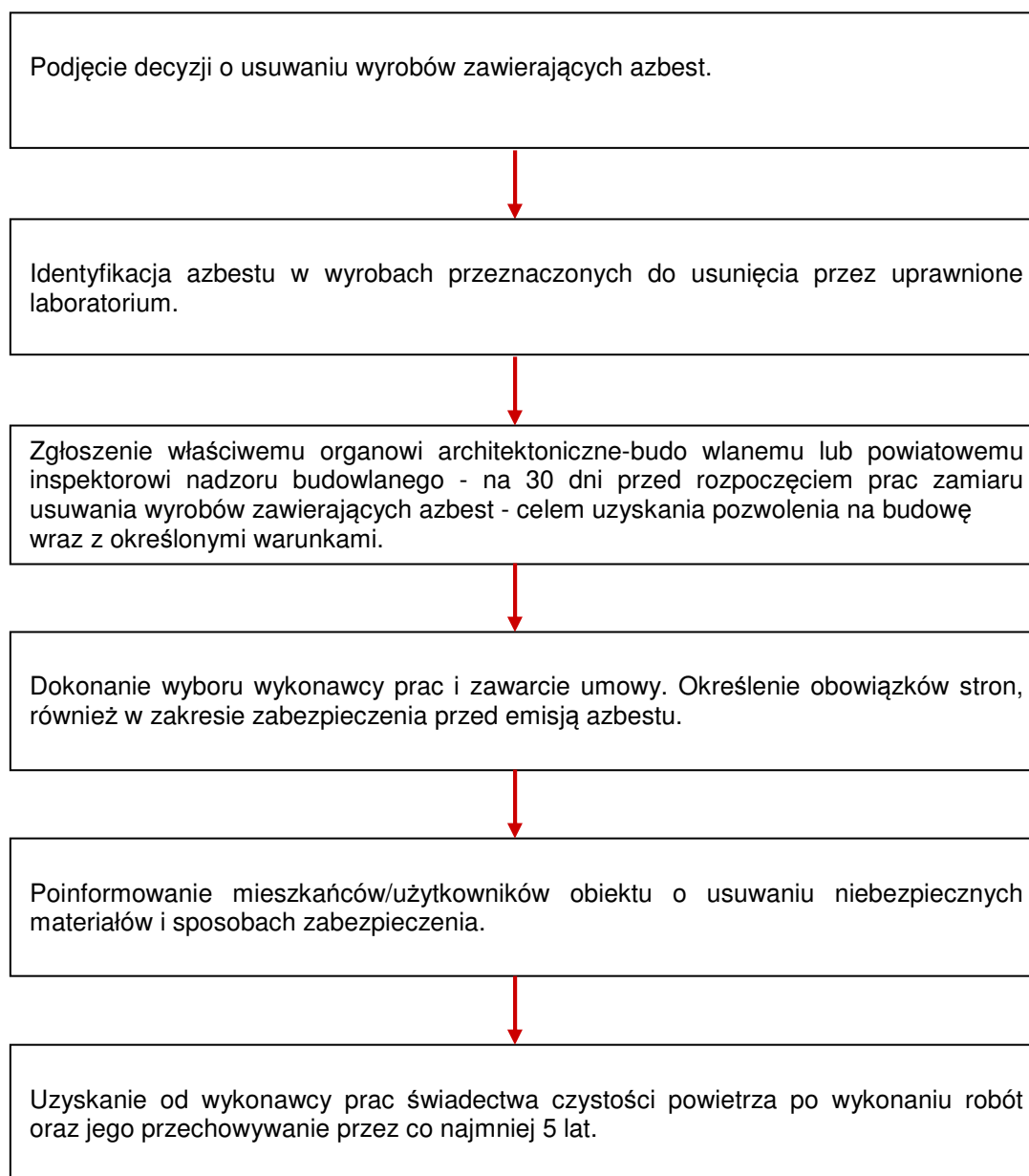
Właściciel lub zarządca zobowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia stosownej informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest. Wzory informacji są odpowiednio w załącznikach:

- Załącznik 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
- Załącznik 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- Oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu (załącznik 1).
- Opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.
- Zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu o: znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”), lub jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolid a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje, uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska - właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwz; dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura nr 2**Cel procedury**

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest - przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczenia takich prac.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest - powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w

okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów - o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- Sporządzaniu „Oceny...”
- Sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta
- Zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - fachowo przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenia czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu i wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia - na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien zostać sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 31 ust. 3, pkt.2 oraz art. 36 ust.1 pkt. 1 i 4 ustawy - *Prawo budowlane*. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie ustawy - *Prawo ochrony środowiska* - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Załącznik 9. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji

Tabela nr 18
Zestawienie wyników inwentaryzacji

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
1	Bielice		1	020813_5.0008.AR_2.44	2	2	280
2	Bielice		1	020813_5.0008.AR_2.44	1	1	10
3	Bielice		6	020813_5.0001.AR_1.64	1	1	187
4	Bielice		7	020813_5.0001.AR_1.80	1	2	115
5	Bielice		8	020813_5.0001.AR_1.64	1	1	329
6	Bielice		10	020813_5.0016.AR_16.167/1	1	1	478
7	Bielice		11	020813_5.0001.AR_1.71	1	2	22
8	Bielice		12	020813_5.0016.AR_16.78/167	1	2	275
9	Bielice		13	020813_5.0016.AR_16.78/167	1	2	327
10	Bielice		5a	020813_5.0001.AR_1.24/1	1	2	911
11	Bielice		5a	020813_5.0001.AR_1.24/1	1	2	131
12	Bolesławów		10	020813_5.0002.AR_1.88	2	2	188
13	Bolesławów		14	020813_5.0002.AR_1.1	1	1	55
14	Bolesławów		19	020813_5.0002.AR_1.5/1	1	2	36
15	Bolesławów		27	020813_5.0002.AR_1.70/5	1	2	20
16	Bolesławów		36	020813_5.0002.AR_1.68	1	1	50
17	Bolesławów		38	020813_5.0002.AR_1.15/1	2	2	285
18	Bolesławów		40	020813_5.0002.AR_1.29/1	1	2	288
19	Goszów		1	020813_5.0003.AR_1.157	2	1	236
20	Goszów		2	020813_5.0003.AR_1.158	1	2	175
21	Goszów		2	020813_5.0003.AR_1.160	1	2	182
22	Goszów		3	020813_5.0003.AR_1.162	1	2	312
23	Goszów		3	020813_5.0003.AR_1.162	1	2	20
24	Goszów		4	020813_5.0003.AR_1.156	2	2	224
25	Goszów		5	020813_5.0003.AR_1.172	1	2	282
26	Goszów		5	020813_5.0003.AR_1.172	2	1	217
27	Goszów		6	020813_5.0003.AR_1.120	2	1	580
28	Goszów		7	020813_5.0003.AR_1.129/3	2	2	294
29	Goszów		7	020813_5.0003.AR_1.129/3	1	2	27
30	Goszów		7	020813_5.0003.AR_1.129/3	1	1	114
31	Goszów		10	020813_5.0003.AR_1.114/3	2	2	73
32	Goszów		11	020813_5.0003.AR_1.96/2	1	2	210
33	Goszów		13	020813_5.0003.AR_1.97	1	2	20
34	Goszów		14	020813_5.0003.AR_1.98	2	2	490
35	Goszów		17	020813_5.0003.AR_1.68/4	1	2	85
36	Goszów		18	020813_5.0003.AR_1.65/1	1	2	98
37	Goszów		19	020813_5.0003.AR_1.67/1	2	2	159
38	Goszów		20	020813_5.0003.AR_1.63/1	1	2	10
39	Goszów		21	020813_5.0003.AR_1.62/1	2	2	438
40	Goszów		26	020813_5.0003.AR_1.37	1	2	543
41	Goszów		26	020813_5.0003.AR_1.37	2	2	395
42	Goszów		26	020813_5.0003.AR_1.37	1	2	40
43	Goszów		27	020813_5.0003.AR_1.34	1	2	113
44	Goszów		27	020813_5.0003.AR_1.34	1	2	139

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
45	Goszów		27	020813_5.0003.AR_1.34	1	2	433
46	Goszów		27	020813_5.0003.AR_1.34	1	2	10
47	Goszów		27	020813_5.0003.AR_1.34	1	2	17
48	Goszów		29	020813_5.0003.AR_1.115/1	1	2	675
49	Goszów		30	020813_5.0003.AR_1.116/2	1	2	149
50	Kamienica		2	020813_5.0005.AR_1.7/6	2	2	131
51	Kamienica		4	020813_5.0005.AR_1.8/1	1	2	168
52	Kamienica		4	020813_5.0005.AR_1.8/1	1	2	15
53	Kamienica		9	020813_5.0005.AR_1.51	1	2	219
54	Kamienica		10	020813_5.0005.AR_1.54/1	1	1	258
55	Kamienica		12	020813_5.0005.AR_1.46/1	1	1	563
56	Kamienica		13	020813_5.0005.AR_1.132/225	1	2	280
57	Kamienica		15	020813_5.0005.AR_1.132/225	2	2	338
58	Kletno		5	020813_5.0006.AR_1.66	1	2	32
59	Kletno		14	020813_5.0006.AR_1.40/2	1	1	134
60	Kletno		17	020813_5.0016.AR_2.311/7	1	2	158
61	Młynowiec		3	020813_5.0007.AR_1.85/3	1	2	183
62	Młynowiec		3	020813_5.0007.AR_1.85/6	2	2	353
63	Młynowiec		6	020813_5.0007.AR_1.22	1	2	85
64	Młynowiec		6	020813_5.0007.AR_1.22	1	2	120
65	Młynowiec		6	020813_5.0007.AR_1.22	2	2	188
66	Młynowiec		7	020813_5.0016.AR_11.274/2	1	2	154
67	Młynowiec		7	020813_5.0016.AR_11.274/3	1	2	40
68	Młynowiec		7	020813_5.0016.AR_11.274/3	1	2	30
69	Młynowiec		11	020813_5.0007.AR_1.41/6	2	1	436
70	Nowa Morawa		7	020813_5.0009.AR_1.29	2	2	287
71	Nowa Morawa		9	020813_5.0009.AR_1.34/2	1	2	185
72	Nowa Morawa		11	020813_5.0009.AR_1.201/3	1	2	224
73	Nowa Morawa		16	020813_5.0009.AR_1.370	1	2	10
74	Nowy Gieraltów		2	020813_5.0008.AR_1.7	2	1	221
75	Nowy Gieraltów		5	020813_5.0008.AR_1.14/2	2	1	299
76	Nowy Gieraltów		6	020813_5.0008.AR_2.77/4	2	2	192
77	Nowy Gieraltów		10	020813_5.0008.AR_2.82	1	2	110
78	Sienna		1	020813_5.0004.AR_1.93/5	2	1	170
79	Sienna		8	020813_5.0011.AR_1.141/16	1	2	158
80	Sienna		8	020813_5.0011.AR_1.141/16	1	1	168
81	Sienna		10	020813_5.0011.AR_1.88/1	2	2	204
82	Stara Morawa		4	020813_5.0014.AR_1.123	2	2	97
83	Stara Morawa		5	020813_5.0014.AR_1.121/2	2	2	258
84	Stara Morawa		7	020813_5.0014.AR_1.15/2	2	2	368
85	Stara Morawa		7	020813_5.0014.AR_1.15/2	2	2	265
86	Stara Morawa		10	020813_5.0014.AR_1.20/3	1	2	83
87	Stara Morawa		10	020813_5.0014.AR_1.20/3	1	2	148
88	Stara Morawa		14	020813_5.0014.AR_1.106/2	2	2	528
89	Stara Morawa		17	020813_5.0014.AR_1.33/2	2	1	150
90	Stara Morawa		19	020813_5.0014.AR_1.25	1	2	20
91	Stara Morawa		20	020813_5.0014.AR_1.85/1	1	2	30

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
92	Stara Morawa		26	020813_5.0014.AR_1.48	2	2	409
93	Stara Morawa		27	020813_5.0014.AR_1.61/2	1	2	626
94	Stary Gieraltów		2	020813_5.0003.AR_1.173/1	2	2	304
95	Stary Gieraltów		6	020813_5.0013.AR_1.50	1	2	134
96	Stary Gieraltów		6	020813_5.0013.AR_1.50	1	2	10
97	Stary Gieraltów		6	020813_5.0013.AR_1.50	1	2	15
98	Stary Gieraltów		7	020813_5.0013.AR_1.45/2	2	2	316
99	Stary Gieraltów		9	020813_5.0013.AR_1.46/3	2	2	375
100	Stary Gieraltów		9	020813_5.0013.AR_1.46/3	1	2	343
101	Stary Gieraltów		10	020813_5.0013.AR_1.62/3	1	2	200
102	Stary Gieraltów		10	020813_5.0013.AR_1.62/3	1	2	20
103	Stary Gieraltów		11	020813_5.0013.AR_1.105/4	1	2	400
104	Stary Gieraltów		11	020813_5.0013.AR_1.105/4	2	2	200
105	Stary Gieraltów		11	020813_5.0013.AR_1.105/4	1	2	19
106	Stary Gieraltów		12	020813_5.0013.AR_1.108	1	2	192
107	Stary Gieraltów		16	020813_5.0013.AR_1.160/1	1	2	64
108	Stary Gieraltów		17	020813_5.0013.AR_2.161/1	2	2	221
109	Stary Gieraltów		18	020813_5.0013.AR_1.158	1	1	256
110	Stary Gieraltów		18	020813_5.0013.AR_1.158	2	1	192
111	Stary Gieraltów		18	020813_5.0008.AR_1.137/2	1	2	100
112	Stary Gieraltów		19	020813_5.0013.AR_1.147	1	1	151
113	Stary Gieraltów		20	020813_5.0008.AR_2.59/6	1	2	334
114	Stary Gieraltów		20	020813_5.0008.AR_2.59/6	1	2	80
115	Stary Gieraltów		20	020813_5.0008.AR_2.59/6	1	2	30
116	Stary Gieraltów		20	020813_5.0008.AR_2.59/6	1	1	30
117	Stary Gieraltów		21	020813_5.0013.AR_1.155	2	2	355
118	Stary Gieraltów		21	020813_5.0013.AR_1.155	1	2	265
119	Stary Gieraltów		21	020813_5.0013.AR_1.155	1	2	453
120	Stary Gieraltów		21	020813_5.0013.AR_1.156	1	2	70
121	Stary Gieraltów		21	020813_5.0008.AR_1.39/4	2	4	364
122	Stary Gieraltów		22	020813_5.0013.AR_1.164/2	2	2	199
123	Stary Gieraltów		22	020813_5.0013.AR_1.164/2	1	2	38
124	Stary Gieraltów		22	020813_5.0008.AR_2.61	2	2	185
125	Stary Gieraltów		23	020813_5.0013.AR_1.173	2	2	271
126	Stary Gieraltów		23	020813_5.0013.AR_1.173	1	2	193
127	Stary Gieraltów		23	020813_5.0013.AR_1.173	1	2	112
128	Stary Gieraltów		24	020813_5.0008.AR_2.69/19	2	2	424
129	Stary Gieraltów		25	020813_5.0008.AR_2.154/5	1	2	275
130	Stary Gieraltów		25	020813_5.0008.AR_2.154/5	1	2	73
131	Stary Gieraltów		27	020813_5.0013.AR_1.187/4	1	2	244
132	Stary Gieraltów		27	020813_5.0013.AR_1.187/4	2	2	143
133	Stary Gieraltów		28	020813_5.0013.AR_1.191/3	2	2	392
134	Stary Gieraltów		29	020813_5.0013.AR_1.201/1	1	2	144
135	Stary Gieraltów		32	020813_5.0013.AR_3.204/3	2	2	278
136	Stary Gieraltów		33	020813_5.0013.AR_3.216/1	2	2	227
137	Stary Gieraltów		34	020813_5.0013.AR_3.211/3	1	2	122
138	Stary Gieraltów		34	020813_5.0013.AR_3.211/3	1	2	156
139	Stary Gieraltów		34	020813_5.0013.AR_3.211/3	1	2	40
140	Stary Gieraltów		39	020813_5.0013.AR_3.220	2	2	351

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
141	Stary Gieraltów		40	020813_5.0013.AR_3.226	1	2	34
142	Stary Gieraltów		40	020813_5.0013.AR_3.226	1	2	54
143	Stary Gieraltów		43	020813_5.0013.AR_3.232	2	1	154
144	Stary Gieraltów		46	020813_5.0013.AR_3.245/1	2	2	692
145	Stary Gieraltów		50	020813_5.0013.AR_3.270	1	2	392
146	Stary Gieraltów		51	020813_5.0013.AR_3.274/3	1	2	472
147	Stary Gieraltów		52	020813_5.0013.AR_3.275/2	1	2	387
148	Stary Gieraltów		53	020813_5.0013.AR_3.281/2	1	2	750
149	Stary Gieraltów		53	020813_5.0013.AR_3.281/2	1	2	78
150	Stary Gieraltów		58	020813_5.0013.AR_3.307	2	2	270
151	Stary Gieraltów		59	020813_5.0013.AR_3.306	1	2	309
152	Stary Gieraltów		61	020813_5.0013.AR_2.325	1	2	200
153	Stary Gieraltów		61	020813_5.0013.AR_2.317	1	2	40
154	Stary Gieraltów		62	020813_5.0013.AR_2.330/2	2	1	166
155	Stary Gieraltów		63	020813_5.0013.AR_2.334	1	2	105
156	Stary Gieraltów		64	020813_5.0013.AR_2.333/2	1	2	348
157	Stary Gieraltów		65	020813_5.0013.AR_2.335	1	2	76
158	Stary Gieraltów		68	020813_5.0013.AR_2.354	2	2	355
159	Stary Gieraltów		68	020813_5.0013.AR_2.354	1	2	71
160	Stary Gieraltów		69	020813_5.0013.AR_2.356/2	2	2	390
161	Stary Gieraltów		69	020813_5.0013.AR_2.356/2	2	2	232
162	Stary Gieraltów		69	020813_5.0013.AR_2.356/2	1	2	180
163	Stary Gieraltów		70	020813_5.0013.AR_2.358	2	1	553
164	Stary Gieraltów		70	020813_5.0013.AR_2.358	2	2	83
165	Stary Gieraltów		71	020813_5.0013.AR_2.360/3	2	2	358
166	Stary Gieraltów		71	020813_5.0013.AR_2.360/3	1	2	38
167	Stary Gieraltów		74	020813_5.0013.AR_1.113/3	1	2	451
168	Stary Gieraltów		75	020813_5.0013.AR_1.111	1	2	421
169	Stary Gieraltów		77	020813_5.0013.AR_1.64/1	2	2	182
170	Stary Gieraltów		79	020813_5.0013.AR_2.71/3	1	2	275
171	Stary Gieraltów		79	020813_5.0013.AR_2.71/1	1	2	309
172	Stary Gieraltów		81	020813_5.0013.AR_2.72/1	2	1	212
173	Stary Gieraltów		83	020813_5.0013.AR_2.80	2	2	170
174	Stary Gieraltów		83	020813_5.0013.AR_2.80	1	2	334
175	Stary Gieraltów		83	020813_5.0013.AR_2.80	1	2	124
176	Stary Gieraltów		84	020813_5.0013.AR_1.52	2	2	261
177	Stary Gieraltów		86	020813_5.0013.AR_1.30/2	2	2	261
178	Stary Gieraltów		87	020813_5.0013.AR_1.29/2	2	2	146
179	Stary Gieraltów		88	020813_5.0013.AR_1.25	2	2	375
180	Stary Gieraltów		88	020813_5.0013.AR_1.25	1	2	319
181	Stary Gieraltów		91	020813_5.0013.AR_1.18/2	2	2	275
182	Stary Gieraltów		49a	020813_5.0013.AR_3.266/7	2	2	356
183	Stary Gieraltów		7a	020813_5.0013.AR_1.45/2	2	2	309
184	Stary Gieraltów			020813_5.0013.AR_3.266/8	2	2	339
185	Strachocin	Ogrodowa	1	020813_5.0012.AR_2.166	1	2	31
186	Strachocin	Ogrodowa	1	020813_5.0012.AR_2.159	1	2	36
187	Strachocin	Ogrodowa	1	020813_5.0012.AR_2.159	1	2	44
188	Strachocin	Ogrodowa	1	020813_5.0012.AR_1.77	1	2	25
189	Strachocin		4	020813_5.0012.AR_1.81/2	1	2	310

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
190	Strachocin		5	020813_5.0012.AR_1.80/1	1	2	10
191	Strachocin		12	020813_5.0012.AR_1.66/2	1	2	80
192	Strachocin		18	020813_5.0012.AR_1.50/1	2	2	273
193	Strachocin		20	020813_5.0012.AR_1.44/6	1	2	241
194	Strachocin		21	020813_5.0012.AR_1.40/4	1	2	115
195	Strachocin		23	020813_5.0012.AR_1.40/3	1	2	562
196	Strachocin		25	020813_5.0012.AR_1.35/3	2	2	143
197	Strachocin		25	020813_5.0012.AR_1.35/3	2	2	143
198	Strachocin		25	020813_5.0012.AR_1.35/3	1	2	120
199	Strachocin		25	020813_5.0012.AR_1.35/3	1	2	71
200	Strachocin		29	020813_5.0012.AR_1.98/2	1	2	30
201	Strachocin		30	020813_5.0012.AR_1.101	2	2	53
202	Strachocin		31	020813_5.0012.AR_1.105/1	1	2	445
203	Strachocin		31	020813_5.0012.AR_1.105/1	2	2	314
204	Strachocin		31	020813_5.0012.AR_1.105/1	2	2	195
205	Strachocin		33	020813_5.0012.AR_1.107	1	2	283
206	Strachocin		33	020813_5.0012.AR_1.107	2	2	132
207	Strachocin		34	020813_5.0012.AR_1.114	2	2	338
208	Strachocin		35	020813_5.0012.AR_1.116/3	1	1	98
209	Strachocin		37	020813_5.0012.AR_2.218/114	1	2	590
210	Strachocin		38	020813_5.0012.AR_2.134/3	1	2	360
211	Strachocin		41	020813_5.0012.AR_2.458/15	1	2	21
212	Strachocin		41	020813_5.0012.AR_2.458/15	1	2	20
213	Strachocin		48	020813_5.0012.AR_2.465	1	2	64
214	Strachocin		48	020813_5.0012.AR_2.465	1	2	61
215	Strachocin		48	020813_5.0012.AR_2.458/22	1	2	68
216	Strachocin		49	020813_5.0012.AR_2.143/5	2	2	180
217	Strachocin		49	020813_5.0012.AR_2.143/5	2	2	78
218	Strachocin		49	020813_5.0012.AR_2.143/5	1	2	36
219	Strachocin		49	020813_5.0012.AR_2.143/5	2	2	188
220	Strachocin		51	020813_5.0012.AR_2.459/3	1	2	192
221	Strachocin		52	020813_5.0012.AR_2.459/4	2	2	277
222	Strachocin		52	020813_5.0012.AR_2.459/4	1	2	150
223	Strachocin		52	020813_5.0012.AR_2.459/4	1	2	165
224	Strachocin		40a	020813_5.0012.AR_2.458/18	1	2	40
225	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	1	020813_4.0001.AR_4.231/1	1	2	327
226	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	7	020813_4.0001.AR_4.241/1	1	2	24
227	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	10	020813_4.0001.AR_7.415	1	2	232
228	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	10	020813_4.0001.AR_7.415	1	2	13
229	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	11	020813_4.0001.AR_5.329	1	2	40
230	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	11	020813_4.0001.AR_5.336	1	2	30
231	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	13	020813_4.0001.AR_5.337	1	2	10
232	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	13	020813_4.0001.AR_5.335/10	1	2	31
233	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	16	020813_4.0001.AR_7.419	1	2	80
234	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	19	020813_4.0001.AR_6.341	2	2	316
235	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	31	020813_4.0001.AR_6.350	1	2	30
236	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	31	020813_4.0001.AR_6.352/2	1	2	20
237	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	33	020813_4.0001.AR_6.353/1	1	2	20
238	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	36	020813_4.0001.AR_6.373	1	2	40

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
239	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	39	020813_4.0001.AR_6.357/2	1	2	20
240	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	39	020813_4.0001.AR_6.357/2	1	2	15
241	Stronie Śląskie	Adama Mickiewicza	50	020813_4.0001.AR_6.365/3	2	2	15
242	Stronie Śląskie	Dolna	3	020813_4.0001.AR_3.128	1	2	28
243	Stronie Śląskie	Dolna	5	020813_4.0001.AR_3.128	1	2	292
244	Stronie Śląskie	Dolna	9	020813_4.0001.AR_3.124/3	2	2	283
245	Stronie Śląskie	Dolna	15	020813_4.0001.AR_3.121	2	2	131
246	Stronie Śląskie	Dolna	19	020813_4.0001.AR_3.115	1	1	10
247	Stronie Śląskie	Dolna	20	020813_4.0001.AR_2.44	1	2	221
248	Stronie Śląskie	Dolna	22	020813_4.0001.AR_2.47/1	2	2	81
249	Stronie Śląskie	Dolna	25	020813_4.0001.AR_3.105	1	1	30
250	Stronie Śląskie	Dolna	14c	020813_4.0001.AR_2.46	1	2	42
251	Stronie Śląskie	Górna	1	020813_4.0001.AR_4.154	2	2	88
252	Stronie Śląskie	Górna	2	020813_4.0001.AR_4.147/90	1	2	40
253	Stronie Śląskie	Górna	3	020813_4.0001.AR_5.308/2	2	2	548
254	Stronie Śląskie	Kościelna	1	020813_4.0001.AR_7.384	1	2	730
255	Stronie Śląskie	Kościelna	5	020813_4.0001.AR_8.458	1	2	136
256	Stronie Śląskie	Kościelna	7	020813_4.0001.AR_8.460	1	1	40
257	Stronie Śląskie	Krótką	1a	020813_4.0001.AR_7.442/4	1	2	59
258	Stronie Śląskie	Krótką	3a	020813_4.0001.AR_7.447	1	2	60
259	Stronie Śląskie	Morawka	1	020813_4.0001.AR_11.559/14	1	2	60
260	Stronie Śląskie	Morawka	1	020813_4.0001.AR_11.559/14	1	2	302
261	Stronie Śląskie	Morawka	15	020813_4.0001.AR_11.559/14	1	2	15
262	Stronie Śląskie	Nadbrzeżna	1	020813_4.0001.AR_4.205	1	2	109
263	Stronie Śląskie	Nadbrzeżna	5	020813_4.0001.AR_4.211	1	2	97
264	Stronie Śląskie	Nadbrzeżna	11	020813_4.0001.AR_4.219	1	2	10
265	Stronie Śląskie	Nadbrzeżna	16	020813_4.0001.AR_7.405	2	2	187
266	Stronie Śląskie	Nadbrzeżna	34	020813_4.0001.AR_4.227	2	2	305
267	Stronie Śląskie	Okrężna	1	020813_4.0001.AR_2.66	2	2	231
268	Stronie Śląskie	Okrężna	1	020813_4.0001.AR_2.66	1	2	10
269	Stronie Śląskie	Okrężna	3	020813_4.0001.AR_2.68	2	2	232
270	Stronie Śląskie	Okrężna	3	020813_4.0001.AR_2.68	2	2	310
271	Stronie Śląskie	Okrężna	15	020813_4.0001.AR_3.132/1	1	2	30
272	Stronie Śląskie	Polna	2	020813_4.0001.AR_2.56	1	2	27
273	Stronie Śląskie	Polna	6	020813_4.0001.AR_2.67	1	2	20
274	Stronie Śląskie	Polna	7	020813_4.0001.AR_1.26	1	1	30
275	Stronie Śląskie	Polna	7	020813_4.0001.AR_1.26	1	1	196
276	Stronie Śląskie	Polna	8	020813_4.0001.AR_2.83/1	2	2	132
277	Stronie Śląskie	Polna	9	020813_4.0001.AR_1.20	1	2	30
278	Stronie Śląskie	Polna	12	020813_4.0001.AR_2.91	1	2	672
279	Stronie Śląskie	Polna	12	020813_4.0001.AR_2.91	1	1	338
280	Stronie Śląskie	Polna	12	020813_4.0001.AR_1.33	1	2	58
281	Stronie Śląskie	Polna	15	020813_4.0001.AR_1.769	1	1	30
282	Stronie Śląskie	Polna	15	020813_4.0001.AR_1.769	1	2	319
283	Stronie Śląskie	Polna	15	020813_4.0001.AR_1.769	1	2	63
284	Stronie Śląskie	Polna	15	020813_4.0001.AR_1.769	1	2	23
285	Stronie Śląskie	Polna	16	020813_4.0001.AR_1.35	1	2	159
286	Stronie Śląskie	Polna	20	020813_4.0001.AR_1.1	2	2	351
287	Stronie Śląskie	Polna	186	020813_4.0001.AR_1.17/13	1	2	1213

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
288	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	11	020813_4.0001.AR_8.471	2	1	207
289	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	22	020813_4.0001.AR_4.172	1	2	268
290	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	23	020813_4.0001.AR_4.184	2	2	404
291	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	38	020813_4.0001.AR_4.148/2	1	1	40
292	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	39	020813_4.0001.AR_7.398/3	1	1	94
293	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	53	020813_4.0001.AR_8.499/5	1	1	106
294	Stronie Śląskie	Tadeusza Kościuszki	38a	020813_4.0001.AR_4.148/1	1	1	40
295	Stronie Śląskie	Turystyczna	3	020813_4.0001.AR_8.508	1	2	54
296	Stronie Śląskie	Turystyczna	4	020813_4.0001.AR_8.483	1	2	1529
297	Stronie Śląskie	Turystyczna	6	020813_4.0001.AR_8.482/2	2	1	618
298	Stronie Śląskie	Turystyczna	10	020813_4.0001.AR_8.486	2	1	528
299	Stronie Śląskie	Turystyczna	16	020813_4.0001.AR_8.478	2	2	95
300	Stronie Śląskie	Turystyczna	18	020813_4.0001.AR_8.477	2	2	163
301	Stronie Śląskie	Zielona	6	020813_4.0001.AR_4.244/15	1	1	40
302	Stronie Wieś		1	020813_5.0015.AR_2.226/1	1	2	372
303	Stronie Wieś		1	020813_5.0015.AR_2.226/1	1	2	283
304	Stronie Wieś		2	020813_5.0015.AR_2.227	2	2	256
305	Stronie Wieś		2	020813_5.0015.AR_2.227	1	2	40
306	Stronie Wieś		6	020813_5.0015.AR_2.234	1	2	349
307	Stronie Wieś		8	020813_5.0015.AR_2.184	2	1	136
308	Stronie Wieś		13	020813_5.0015.AR_2.174/1	1	1	161
309	Stronie Wieś		14	020813_5.0015.AR_2.160	1	2	81
310	Stronie Wieś		17	020813_5.0015.AR_2.161	2	2	154
311	Stronie Wieś		22	020813_5.0015.AR_2.153/2	2	2	85
312	Stronie Wieś		23	020813_5.0015.AR_2.152	1	1	258
313	Stronie Wieś		24	020813_5.0015.AR_2.154	1	2	215
314	Stronie Wieś		24	020813_5.0015.AR_2.154	1	2	19
315	Stronie Wieś		27	020813_5.0015.AR_2.138/1	1	2	20
316	Stronie Wieś		28	020813_5.0015.AR_2.133	1	2	48
317	Stronie Wieś		28	020813_5.0015.AR_2.133	1	2	217
318	Stronie Wieś		28	020813_5.0015.AR_2.133	1	2	51
319	Stronie Wieś		31	020813_5.0015.AR_2.124/2	1	2	541
320	Stronie Wieś		32	020813_5.0015.AR_2.118/3	1	2	389
321	Stronie Wieś		35	020813_5.0015.AR_2.106/3	1	2	158
322	Stronie Wieś		35	020813_5.0015.AR_2.106/3	1	2	59
323	Stronie Wieś		35	020813_5.0015.AR_2.106/3	1	2	20
324	Stronie Wieś		36	020813_5.0015.AR_2.109	1	2	251
325	Stronie Wieś		36	020813_5.0015.AR_2.109	1	2	178
326	Stronie Wieś		37	020813_5.0015.AR_2.111	1	1	50
327	Stronie Wieś		38	020813_5.0015.AR_1.76/6	1	2	377
328	Stronie Wieś		38	020813_5.0015.AR_1.76/6	1	2	254
329	Stronie Wieś		40	020813_5.0015.AR_2.143	1	1	100
330	Stronie Wieś		43	020813_5.0015.AR_1.60	1	1	98
331	Stronie Wieś		43	020813_5.0015.AR_1.60	1	2	117
332	Stronie Wieś		43	020813_5.0015.AR_1.60	1	2	88
333	Stronie Wieś		44	020813_5.0015.AR_1.58	1	2	338
334	Stronie Wieś		45	020813_5.0015.AR_1.56/5	2	1	136
335	Stronie Wieś		45	020813_5.0015.AR_1.56/5	1	2	143
336	Stronie Wieś		49	020813_5.0015.AR_1.34/4	2	2	50

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr obrębu i działki ewidencyjnej	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
337	Stronie Wieś		49	020813_5.0015.AR_1.34/4	1	2	100
338	Stronie Wieś		50	020813_5.0015.AR_1.32/4	2	2	307
339	Stronie Wieś		50	020813_5.0015.AR_1.32/4	2	2	44
340	Stronie Wieś		51	020813_5.0015.AR_1.31/3	1	2	254
341	Stronie Wieś		52	020813_5.0015.AR_1.23/2	1	2	207
342	Stronie Wieś		52	020813_5.0015.AR_1.23/2	2	2	234
343	Stronie Wieś		53	020813_5.0015.AR_2.178/2	1	2	280
344	Stronie Wieś		53	020813_5.0015.AR_2.178/2	1	2	10
345	Stronie Wieś		59	020813_5.0015.AR_1.10	1	2	101
346	Stronie Wieś		59	020813_5.0015.AR_1.10	1	2	199
347	Stronie Wieś		59	020813_5.0015.AR_1.10	1	2	265
348	Stronie Wieś		46a	020813_5.0015.AR_2.144	1	2	114

Legenda:

Stan płyt: 1 - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie, 2 - ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku, 3 - ponowna ocena w terminie do 5 lat

Załącznik 10. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest

Województwo dolnośląskie	
1. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzieloną kwaterą do składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Wałbrzychu	
Zarządzający składowiskiem	Mo BRUK sp. k.
Adres	Korzenna 214, 33-322 Korzenna
	województwo małopolskie, powiat nowosądecki, gmina Korzenna
Telefon	(074) 849 53 08, fax (074) 849 55 40
e-mail	sklawisko@mobruk.pl
strona internetowa	www.mobruk.pl
adres składowiska	ul. Górnicza 1, 58-303 Wałbrzych
adres składowiska	województwo dolnośląskie, powiat wałbrzyski, gmina Wałbrzych
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	06 07 01* – odpady azbestowe z elektrolizy 06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	06 07 01* - do uzgodnienia 06 13 04* - 520 zł netto 10 11 81* - 470 zł netto 10 13 09* - 340 zł netto 16 01 11* - 920 zł netto 16 02 12* - 820 zł netto 17 06 01* - 300 zł netto 17 06 05* - 270 zł netto
Godziny otwarcia	7:00-17:00 pn.-pt.
2. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o.
Adres	ul. Dąbrowskiego 2, 59-100 Polkowice
	województwo dolnośląskie, powiat polkowicki, gmina Polkowice
Telefon	(076) 846 29 11, fax (076) 846 29 60
e-mail	pgm@pgm-polkowice.com.pl
strona internetowa	www.pgm-polkowice.com.pl
adres składowiska	obwód Trzebcz i Polkowice III
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	495 zł netto
Godziny otwarcia	7.00 -18.00 pn.-pt., 7.00 -16.00 sobota
Województwo kujawsko-pomorskie	
3. Składowisko odpadów niebezpiecznych	
Zarządzający składowiskiem	Eco-Pol Sp. z o.o.
Adres	ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
	województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki, gmina Pruszcz
Telefon	Fax (052) 330 80 65; kom. 604 976 270
e-mail	eco-pol@o2.pl, biuro@ecopol.pl
strona internetowa	www.ecopol.republika.pl www.ecopol.pl
adres składowiska	Małociechowo
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	cena ustalana indywidualnie, uzależniona od ilości dostarczonych odpadów na składowisko
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 17:00

Województwo lubelskie	
4. Składowisko w Kraśniku	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „WOD-BUD” Sp. z o.o.
adres	ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik
	województwo lubelskie, powiat kraśnicki, gmina Kraśnik
telefon	(081) 825 26 05
e-mail	wod-bud@wod-bud.com.pl
strona internetowa	www.wod-bud.com.pl
adres składowiska	Piaski, Zarzecze II 23-200 Kraśnik
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	Kwatera I: 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest Kwatera II: 06 07 01* – odpady azbestowe z elektrolizy 06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 15 01 11* - odpady opakowaniowe - włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (azbest) 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	Kwatera I - 200-350 zł Kwatera II - 200-600 zł
Godziny otwarcia	7.00-15.00 pn.-pt.
Województwo lubelskie	
5. Składowisko odpadów azbestowych w miejscowości Srebrzyszcze	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie
adres	ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chełm
	województwo lubelskie, powiat chełmski, gmina Chełm
telefon	(082) 560 50 20; fax (082) 560 50 21
e-mail	pgo@pgo.chelm.pl
strona internetowa	www.pgo.chelm.pl
adres składowiska	Srebrzyszcze, Chełm, 22-100 działka ewidencyjna nr 539
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	200 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek - piątek 7:00-15:00
Województwo lubuskie	
6. Składowisko odpadów zawierających azbest w Gorzowie Wielkopolskim	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres	ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wielkopolski
	województwo lubuskie, powiat gorzowski, gmina Gorzów Wielkopolski
Telefon	(095) 722 53 85
e-mail	zuo@zuo-gorzow.pl
strona internetowa	www.zuo-gorzow.pl
adres składowiska	ul. Matuszyńska 180, 66-400 Gorzów Wielkopolski - Chróścik
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	190 zł netto za Mg
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 20:00
7. Składowisko odpadów azbestowych w Poniatowej Wsi	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Poniatowej Wsi
adres	ul. Młodzieżowa 4, 23-320 Poniatowa
	województwo lubelskie, powiat opolski, gmina Powiatowa Wieś
telefon	(081) 743 68 60
e-mail	opracowania@laos.com.pl
strona internetowa	brak
adres składowiska	Poniatowa Wieś 23-320 Poniatowa
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych	16 02 12* – zużyte urządzenia (elektryczne i elektroniczne) zawierające wolny azbest

odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	400 – 500 zł netto
Godziny otwarcia	Poniedziałek - piątek. 7:00-15:00
Województwo łódzkie	
8. Składowisko odpadów niebezpiecznych Jadwinówka	
Zarządzający składowiskiem	Transport Metalurgia Sp. z o.o.
Adres	ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko województwo łódzkie, powiat radomski, gmina Radomsko
Telefon	(44) 684 01 13, kom. 517 822 700
e-mail	b.d.
adres składowiska	Jadwinówka, 97-500 Radomsko
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	2120-170 zł brutto
Godziny otwarcia	7:00-15:00 pn.-pt.
Województwo małopolskie	
9. Składowisko Odpadów Za rzeką Białą – sektor C3	
Zarządzający składowiskiem	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o.
Adres	ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów województwo małopolskie, powiat tarnowski, gmina Tarnów
Telefon	(014) 633 06 82; fax (014) 628 34 57
e-mail	sekretariat@jrch.pl
strona internetowa	www.jrch.pl
adres składowiska	ul. Czysta, 33-100 Tarnów nr nieruchomości 25/44
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	około 120 zł brutto
Godziny otwarcia	poniedziałek-sobota 7:00-19:00
Województwo mazowieckie	
10. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu
Adres	ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc województwo mazowieckie, powiat sierpecki, gmina Sierpc
Telefon	Fax (024) 275-55-35
e-mail	zgmsierpc@wp.pl
strona internetowa	http://skladowisko.sierpc.pl/
adres składowiska	Rachocin, 09-200 Sierpc
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	600 zł netto za Mg
Godziny otwarcia	Poniedziałek -piątek 7:00-15:00, sobota 6:00-18:00
Województwo podkarpackie	
11. Składowisko odpadów w Młynach Zakładu Gospodarki Komunalnej Miasta i Gminy Radymno z/s w Skołoszowie	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Gospodarki Komunalnej Miasta i Gminy Radymno z/s w Skołoszowie
Adres	Skołoszów 341, 37-550 Radymno województwo podkarpackie, powiat jarosławski, gmina Radymno
Telefon	(016) 628 36 63; (016) 628 12 65, fax; (016) 623 75 34; (016) 628 49 36
e-mail	zgkradymno@poczta.fm
strona internetowa	www.zgkradymno.pl
adres składowiska	Młyny, 37-550 Radymno
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	200 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 15:00
12. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pysznicy	
Zarządzający składowiskiem	Gminny Zakład Komunalny w Pysznicy
Adres	ul. Wolności 295, 37-403 Pysznica województwo podkarpackie, powiat stalowowolski, gmina Pysznica
Telefon	(015) 841 00 08

e-mail	gzk@pyszniczka.pl
adres składowiska	Pyszniczka Kaczyłów, 37-403 Pyszniczka
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Dostępność	dla gminy Pyszniczka oraz miasta i gminy Nisko
Cena za 1 Mg	170601 - 250 zł netto 170605 - 400 zł netto
Godziny otwarcia	Poniedziałek – sobota 7:00 – 17:00
Województwo pomorskie	
13. Kwaterna azbestu w Zakładzie Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gilwie Małej	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres	Gliwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn województwo pomorskie, powiat kwidzyński, gmina Kwidzyń
Telefon	(055) 279 58 28
e-mail	zuok@wp.pl
strona internetowa	www.zuo.kwidzyn.pl
adres składowiska	Gliwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	250 zł netto dla powiatu kwidzyńskiego, 400 zł netto dla pozostałych
Godziny otwarcia	Poniedziałek -piątek 7:00-15:00
Województwo świętokrzyskie	
14. Składowisko „Dobrow”	
Zarządzający składowiskiem	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o.
Adres	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy województwo świętokrzyskie, powiat buski, gmina Tuczępy
Telefon	(041) 342 13 87; (015) 864 51 13; (044) kom. 509 231 489
e-mail	biuro@sii.com.pl
strona internetowa	www.sii.com.pl
adres składowiska	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	17 06 01 – 300-400zł netto 17 06 05 – 205 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 17:00
Województwo warmińsko-mazurskie	
15. Składowisko Odpadów Niebezpiecznych	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o.
Adres	ul. 3 Maja 8, 14-100 Ostróda województwo warmińsko-mazurskie, powiat ostródzki, gmina Ostróda
Telefon	(089) 646 42 51; fax (089) 646 35 79
e-mail	puk-ost@post.pl
strona internetowa	www.puk-ostroda.com.pl
adres składowiska	Półwieś, 14-230 Zalewo województwo warmińsko-mazurskie, powiat iławski, gmina Zalewo
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	300 zł netto firmy, instytucje 350 zł netto klienci indywidualni
Godziny otwarcia	Poniedziałek-piątek 7:00-15:00
Województwo wielkopolskie	
16. Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres	ul. Sulańska 11, 62-510 Konin województwo wielkopolskie, powiat koniński, gmina Konin
Telefon	(063) 249 36 24; fax (063) 247 48 06
e-mail	sekretariat@utyliczacja-konin.pl
strona internetowa	www.utyliczacja-konin.pl
adres składowiska	Miasto Konin nr działki ewidencyjnej 109/3, 62-510 Konin

Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	b.d.
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 8:00 – 16:00
Województwo zachodniopomorskie	
17. Zakład Odzysku Odpadów w Sianowie	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
Adres	ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin
Telefon	województwo zachodniopomorskie, powiat koszaliński, gmina Koszalin (094) 348 44 44; fax (094) 348 44 43
e-mail	pgk@pgk.koszalin.com.pl
strona internetowa	www.pgk.koszalin.com.pl
adres składowiska	ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów
	województwo zachodniopomorskie, powiat koszaliński, gmina Sianów
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	z gminy Sianów - 300 zł netto z pow. koszalińskiego - 400 zł netto spoza powiatu - 500 zł netto
Godziny otwarcia	IV-IX poniedziałek – piątek 7:00-17:00, sobota 7:00-15:00; pozostałe miesiące poniedziałek – piątek 7:00 – 16:00, sobota nieczynne
18. Składowisko Odpadów Dalsze	
Zarządzający składowiskiem	„Eko-Mysł” Sp. z o.o.
Adres	Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
Telefon	województwo zachodniopomorskie, powiat myśliborski, gmina Myślibórz (095) 747 56 53; fax (095) 747 33 22
e-mail	sekretariat@eko-mysl.pl
strona internetowa	eko-mysl.pl
adres składowiska	Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	17 06 01 - 283 zł netto 17 06 04 - 227 zł netto 17 06 05 - 283 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00-18:00, sobota 7:00-14:00

Załącznik 11. Wykaz podmiotów gospodarczych w zakresie transportu, zbierania i usuwania odpadów azbestowych

1. SPE-BAU Sp. z o.o., ul. Mielecka 21/1, 53-401 Wrocław, decyzja ważna do 31.12.2010r. tel./fax (077) 362 44 79.
2. Autoryzowany Zakład Ogólnobudowlany Danuta i Piotr Gawlik, ul. Kresowa 27, 43-400 Cieszyn, decyzja ważna do 31.12.2009 r. tel. (033) 85 82 018, kom. 0605 683 947.
3. „KASTOR” Tomasz Janiszewski, ul. Kolonia 19B/2, 67-321 Leszno Górne, decyzja ważna do 31.10.2014 r. tel./fax. (068) 3766593.
4. Przedsiębiorstwo Budownictwa, Handlu i Usług „ROBKON” Robert Konieczny, ul. Młynarska 21, 57-200 Ząbkowice Śląskie, decyzja ważna do 30.06.2010 r. tel.(074) 8151460, (074) 815 73 43.
5. ALGADER HOFMAN Spółka z o.o., ul. Wólczyńska 133, bud. 11B, 01-919 Warszawa, decyzja ważna do 30.06.2010 r. tel. (022) 864 94 97, (022) 864 94 99, (022) 834 73 53, (022) 834 75 80, (022) 864 98 12, tel. kom. biuro 0603 124 853.
6. Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”, ul. Zamoyskiego 51, 22-400 Zamość, decyzja ważna do 31 marca 2014 r.
7. Firma Handlowo-Usługowa „KWADROS” Michał Malik, ul. Świdnicka 20, 57-401 Nowa Ruda, decyzja ważna do 30.04.2014 r.
8. Firma „Pawlik” Budownictwo i Produkcja Stolarstwa Stanisław Pawlik, ul. 1 Maja 8, 57-200 Ząbkowice, decyzja ważna do 31.12.2013 r., tel. (074) 8100340.
9. Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ sp. z o.o., Reguły, ul. Graniczna 6, 05-816 Michałowice, biuro i adres do korespondencji: Chlebna 48, 05-825 Grodzisk Mazowiecki, decyzja ważna do 31.12.2010 r. tel./fax (022) 724 32 39.
10. Zakład Usługowy „REMAT” Stanisław Polowy, Os. XXX lecia 12/92, 47-303 Krapkowice, decyzja ważna do 31.07.2014 r. tel./fax (077) 466 53 50.
11. Zakład Ciesielsko-Dekarski Kazimierz Pencak, ul. Osiedlowa 17/12, 57-500 Stara Bystrzyca, decyzja ważna do 31.12.2014 r. tel. (074) 811 21 98.
12. Dekarstwo-Blacharstwo Jan Paliwoda, ul. Ostatnia 16, 57-300 Kłodzko, decyzja ważna do 31.03.2015 r. tel. (074) 8678232.
13. P.P.H.U. „EKO-MIX”, ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław, decyzja ważna do 31.12.2014 r.
14. „ABBA-EKOMED” Sp. z o.o., ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń, decyzja ważna do 31.12.2014 r.
15. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „JUKO” Jerzy Szczukocki, ul. Zamurowa 8, 97-300 Piotrków Trybunalski, decyzja ważna do 28.02.2015 r.
16. Firma Remontowo-Budowlana „MTG” Marian Gluza, ul. Płakowicka 11, 59-600 Lwówek Śląski, decyzja ważna do 10.01.2015 r.

17. Zakład Ogólnobudowlany Łukasz Czajda, ul. Kościuszki 1B/1, 49-305 Brzeg, decyzja ważna do 31.01.2015 r.
18. Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” Spółka Jawna Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży, ul. Meissnera 1/3 lok. 222, 03-982 Warszawa, decyzja ważna do 28.02.2015 r.
19. ARBUD Zbigniew Rucki, Aleja Jana Pawła II 38d/13, 47-220 Kędzierzyn Koźle, decyzja ważna do 30.10.2014 r.
20. „Hydrogeotechnika” Sp. z o.o., ul. Ściegiennego 262A, 25-116 Kielce, decyzja ważna do 31.12.2015 r. tel. (041) 348 06 60, fax (041) 361 01 59.
21. Przedsiębiorstwo Budowlane „X-BUD” Sp. z o.o., ul. Lipowa 3, 58-260 Bielawa, decyzja ważna do 31.08.2015 r. tel. (074) 83 35 104.
22. Firma Remontowo-Budowlana „UTIL” Stanisław Zaclona, ul. Dolna 8, Ryczówek, 32-310 Klucze, decyzja ważna do 31.07.2015 r., tel. (032) 64 20 311, 600290778.
23. R&M PLETTAC SP. z o.o., ul. Kościuszki 19, 63-500 Ostrzeszów, decyzja ważna do 31.05.2015 r., tel. (062) 587 01 00, fax (062) 586 17 00, www.plettac.pl
24. Zakład Utylizacji Odpadów Przemysłowych, ul. Mrozowa 9A, 31-752 Kraków, decyzja ważna do 31.05.2015 r., tel. (012) 684 21 57, (012) 684 01 70, fax (012) 643 22 99, www.zuop.com.pl
25. Transport-Metalurgia Sp. z o.o., ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko, decyzja ważna do 30.06.2015 r., tel. (044) 685 41 35, fax (044) 685 42 90.
26. P.P.H.U. „GAJAWI” Gabriel Rogut, ul. Kopernika 56/60, 90-553 Łódź, decyzja ważna do 30.04.2015 r., tel. kom. 501 028 153, fax (042) 688 43 70.
27. Zakład Usługowy Jan Aleksiejczyk, ul. Dąbrowszczaków 13, 48-120 Baborów, decyzja ważna do 28.02.2015 r.
28. „ALBEKO” Sieger Sp. J. gmina Skrwilno, 87-510 Kotowy, decyzja ważna do 1.02.2016 r., tel./fax (054) 28 00 288.
29. Zespół Produkcji i Usług Paramedycznych – Ochrony Środowiska „CARISTA”, Lech Knopczyk, ul. K. Jarochońskiego 8, 60-235 Poznań, decyzja ważna do 31.10.2016 r., tel./fax (061) 87 00 617, (061) 66 16 340.
30. EKO-STAR POLSKA Sp. z o.o., ul. Aleja Pracy 2, 53-233 Wrocław, decyzja ważna do 28.11.2016 r., tel./fax (071) 363 26 52, kom. 0605 931 644, 0603 804 847.
31. ALBEKO Szczepańska Sp.j., Sikory 27, 87-500 Rypin, decyzja ważna do 27.12.2016 r., tel. (054) 280 08 25, e-mail: albeco@o2.pl, www.albeco-rypin.pl
32. Centrum Ekologiczne Hydro-Geo-Plast, ul. Łódzka 40, 62-800 Opatówek, decyzja ważna do 31.12.2016 r., tel./fax (062) 761 84 50, kom. 0609 453 906, www.centrumekologiczne.pl

33. Regionalne Przedsiębiorstwo Budownictwa Wiejskiego i Ochrony Środowiska „ERBUD”, Kosinowo 2/1, 55-110 Prusice, decyzja ważna do 31.12.2016 r., tel. (071) 318 57 96, fax. (071) 318 52 11.
34. P.H.U. „RAFCHEM”, ul. Górnicza 86/5, 51-136 Wrocław, decyzja ważna do 31.01.2017 r., tel. (071) 353 76 99, kom. 0501 620 428, e-mail: usinski@neostrada.pl
35. AK NOVA Sp. z o.o., ul. Ostrowska 42, 63-430 Odolanów, adres do korespondencji: biuro handlowe, ul. Czechosłowacka 159, 60-116 Poznań, decyzja ważna do 31.01.2017 r., tel. (061) 662 33 93, fax (061) 662 33 31, e-mail: aknova@interia.pl
36. Przedsiębiorstwo „ZET” Sp. z o.o., ul. Jana Matejki 15, 47-220 Kędzierzyn-Koźle, decyzja ważna do 28.02.2017 r.
37. Spółdzielnia Rzemieślnicza, ul. Kasztanowa 2, 57-200 Ząbkowice Śląskie, decyzja ważna do 31.03.2017 r., tel. (074)815 23 95, www.sprz.neostrada.pl, e-mail:firma@sprz.strefa.pl, mcj@sprz.strefa.pl
38. PHU „ALPIN-BUD”, Marian Piotrowicz, ul. Piłsudskiego 27-29, 57-400 Nowa Ruda, decyzja ważna do 31.07.2018 r., tel. (074)872 77 83, kom. 604518549.
39. Zakład Budowlany „ANBUD”, Andrzej Pyka, ul. Kraszowicka 70, 58-100 Świdnica, decyzja ważna do 31.07.2018 r., tel. (074) 853 88 10.
40. „MAXIMUS”, T. Olszówka, ul. Kolejowa 21, 58-100 Świdnica, decyzja ważna do 31.10.2018 r. tel. kom. 0509664616.

Uzasadnienie

Niniejsza uchwała jest realizacją zadań nałożonych przez Radę Ministrów w przyjętym „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, przemianowany na Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009- 2032”. Gospodarka odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest i jego utylizacja, jest ważnym elementem całego systemu gospodarki odpadami, a także integralną częścią planów gmin, powiatów i województw. Dla realizacji tego celu został opracowany „Program usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Stronie Śląskie”.

Dokument ten w sposób przejrzysty ujmuje zagadnienia ściśle związane z realizacją nałożonych na gminy obowiązków. Wskazuje między innymi cele i zadania, ramy prawne w tym zakresie oraz ujmuje tezy wynikające z programu krajowego w odniesieniu do zagadnień gospodarowania azbestem na terenie naszej gminy. Wskazuje ponadto aktualny stan w zakresie wyrobów zawierających azbest, określa harmonogram realizacji programu i wskazuje na środki finansowe, niezbędne do jego realizacji z jednoczesną możliwością pozyskania środków zewnętrznych na jego utylizację.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz konieczność wdrożenia programu do realizacji zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.